PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 212 (5895)

TRST, sobota 19. septembra 1964

ODMEVI IN OCENE ZAKLJUČKOV IX. KONGRESA KD

Partnerji Krščanske demokracije nezadovoljni z zaključki kongresa

Glasilo PRI «La voce repubblicana» zatrjuje, da kongres ni pojasnil političnega stališča KD niti njenega stališča glede programa levega centra - Poslanci KPI zahtevajo, naj vlada določi datum upravnih volitev

RIM, 18. — Zaključki IX. kongresa KD so še vedno v ospredju zanimanja politične javnosti in v komentarjih prevladuje kritična ocena tudi v tistih krogih, ki načelno ne nasprotujejo ali odklanjajo politiko levega centra. Včeraj smo objavili zaskrbljen komentar voditelja PSDI Saragata in krajšo izjavo namestnika tajnika PSI Brodolinija, v kateri je izrazil svoje pridržke glede zaključkov kongresa KD, danes imamo komentar glasila PRI «La Voce repubblicana», ki je vse prej kot pozitiven. Iz vseh dosedanjih komentarjev pa dobimo vtis, da gre pri tem za izredno jasno opozorilo političnih zaveznikov KD, da naj si KD nikar ne utvarja, da se bodo zadovoljili s potrditvijo prazne formule levega centra, ne da bi ta formula vsebovala točno označen program gospodarske, socialne in politične obnove dežele. Zavezniki KD vidijo v zaključkih kongresa konkretno nevarnost takega razvoja in so zato pohiteli s svojimi komentarji, še pred zasedanjem novoizvoljenega glavnega odbora KD, da bi si bila KD povsem na jasnem, kakšne posledice bi utegnile nastati, če bi KD pogrešno ocenila politični položaj in tvegala manever v zmotnem prepričanju, da ga njeni zavezniki ne bodo spregledali.

Glasilo PRI «La Voce repubblicana» objavlja uvodnik pod naslovom «Negotovost», v katerem pravi med drugim, da so zaključki demokristjanskega kongresa spravili v zadrego in nezadovoljstvo tiste, ki so si obetali dokončno pojasnitev političnega stališča stranke, in nadaljuje: «Spričo ustanovitve treh struj, ki jasno soglašajo v tem, da hočejo še vedno politiko levega centra, vendar pa se ločijo glede programske vsebine, ki naj jo ima ta politika, pri čemer so se razdelile do take mere, da so predložile tri resolucije, najmanj kar smo mogli pričakovati od kongresa je to, da bi kongres nakazal drugim političnim silam, kakšen levi center se usmerja in kakšno večino mu je uspelo zbrati okrog take politike. Nasprotno, do take bistvene pojasnitve ni prišlo in vse so prepustili glavnemu odboru stranke. Toda če bo na tem mestu prišlo do sporazuma med dvema ali več strujami, skoraj zatrdno se bo to zgodilo glede programskih in političnih vprašanj, ki so jih postavljale posamezne resolucije, toda na podlagi zelo različnih ocen in koristi, v primeri z onimi, ki izhajajo iz jasne politične in programske platforme.»

Glede Fanfanijevega zadržanja pa glasilo PRI pripominja: «Namesto da se je le spomnil krivic, ki so se mu zgodile, bi se bil moral spomniti, da politika levega centra pomeni edino perspektivo demokratičnega razvoja in širšega obzorja, ki se more ostvariti v sedanjih okoliščinah v naši deželi». S svojo tezo o «nenujnostnem» značaju levega centra — nadaljuje glasilo PRI — «je Fanfani dal vtis, da začenja akcijo ponovne pridobitve terena na desnici, kar je vzpodbudilo dorotejsko strujo, iz očitnih konkurenčnih razlogov, da je bila zmernejša, kot je sicer prej bila. Namesto da bi okrepila Mora in levi struji, jih je ta akcija oslabila do take mere, da je prisilila Mora, levico KD in s tem republikance, socialdemokrate in socialiste, da so upoštevali ne le objektivno stvarnost dežele, predvsem z gospodarskega in finančnega stališča, ampak stvarnost, ki se je, s tekmo v preskakovanja v desno, ostvarjala v KD». Potem ko se je vprašalo, kakšno vrednost imajo spričo tega, spričo te «očitne in ne preveč pravoverne politične igre», načelne izjave o sredinskem levičarstvu; da celo o naprednejšem sredinskem levičarstvu, glasilo PRI zatrjuje, da «ni prenehala, ampak se nadaljuje igra premika v desno in protipremika v levo».

Potem ko je poudaril, da bi bilo koristno vedeti, kateri del KD predstavlja, stalno in brez vsakršne volje, da bi jo izkoristili v strankarske namene, jasno nasprotovanje ali alternativo dorotejcem, članek zaključuje: «Mimo Mora in njegovih prijateljev ter sindikalne struje in baze, nimamo glede tega neke druge veljavne in koristne oznake. To obžalujemo, toda če hočemo konkretno in resno oceniti stvari, moramo to upoštevati enkrat za vselej».

Komunistični poslanci Ingrao, Laconi in Pajetta so vprašali predsednika vlade in notranjega ministra, ali «ne smatrata za nujno, da se določi datum upravnih volitev na način, da se spoštujejo po zakonu predvideni roki in ustavne obveznosti».

Ministrstvo za turizem in prireditve je objavilo sporočilo, ki vsebuje zanimive podatke o letošnji kampanji proti prekrškom glede cen in proti nočnemu ropotu na področjih, kjer je največ tujskega prometa. Podatki veljajo le za mesec julij. V tem mesecu so varnostni organi ugotovili 38.822 prekrškov v cestnem prometu, 1239 primerov kalenja nočnega miru; opozorili so 212 gostincev, 18. pa so začasno odvzeli obrtno dovoljenje; kar zadeva prekrške glede cen, pa so v 172 primerih naložili globe, v 524 primerih so prodajalce opozorili, 12. pa so začasno odvzeli obrtno dovoljenje.

McNamara o protisatelitskem orožju

WASHINGTON, 18. — Ameriški državni tajnik za obrambo McNamara je sklical davi časnikarje v svoj urad in jim dal nekaj pojasnil v zvezi z včerajšnjimi izjavami predsednika Johnsona o ameriških obrambnih sistemih. McNamara je izjavil, da so ameriške kopenske sile začele maja 1962 pripravljati nov sistem za prestrezanje satelitov, letalstvo pa je začelo leto pozneje delo za novo podobno orožje. Maja letos sta vojska in letalstvo že bili opremljeni z operativnimi napravami, «tako da lahko izpolnjujeta nalogo, ki jima jo je poveril predsednik, t.j., da prestregata morebitne oborožene satelite».

McNamara je nato izjavil, da so protisatelitsko orožje že do kraja preizkušali in da je z uspehom prestreglo številne ameriške satelite v različnih višinah do več sto milj.

Nato je McNamara izjavil, da sateliti, ki jih je prestreglo novo orožje, niso bili uničeni, ni pa hotel povedati, kje so ameriška oporišča za izstreljevanje protisatelitskih naprav.

Govoril je nato o radarjih, katerih opazovalno področje presega horizont, in je dodal, da ti radarji lahko «opazijo rakete nekaj sekund po njihovi izstrelitvi

V ponedeljek uraden sestanek laoških princev

PARIZ, 18. — Predsednik laoške vlade Suvana Fuma je po današnjem ponovnem razgovoru s Sufanuvongom in z Bun Umom izjavil, da se bo konferenca treh laoških princev začela v ponedeljek. To pa ne pomeni, da so bile vse težave premagane; očitno pa so trije princi našli podlago za začetek razgovorov. Suvana Fuma bo odpotoval iz Pariza v torek, 22. t.m. Zatem bo odšel v Kairo in se bo eventualno vrnil v Pariz, če se bodo razgovori med tremi laoškimi strujami, ki se bodo nadaljevali v njegovi odsotnosti, pozitivno razvijali.

Hearst podpira Johnsona

BOSTON, 18. — William Randolph Hearst, ki je lastnik časopisnega koncerna, ki nosi njegovo ime, je danes objavil v listu «Boston Record American» uvodnik, v katerem sporoča, da je sklenil brez pridržkov podpirati kandidaturo Johnsona in Humphreyja. To je prvikrat po letu 1932, da Hearstovo časopisje, ki običajno podpira republikance, podpira sedaj demokratične kandidate.

Franz Kerbler se je javil oblastem

DUNAJ, 18. — Časnikar Franz Kerbler, ki je bil večkrat omenjen v preteklih dneh v zvezi z zadevo Klotza in Amplatza, se je danes prijavil varnostnim oblastem na Tirolskem. Sedaj ga zaslišujejo, da ugotovijo, ali sta on in njegov brat imela kaj opraviti z izginotjem Klotza in Amplatza z Dunaja in zatem z umorom Amplatza. Sedaj iščejo Christiana Kerblerja, mlajšega brata Franza Kerblerja.

V OKVIRU PRIPRAV ZA ODHOD NA LUNO

Izstreljen v ZDA «Saturn-VII» ki redno kroži okoli Zemlje

Satelit tehta 16 ton in 625 kilogramov in bo napravil 22 krogov okoli Zemlje

Ameriški predsednik Johnson se med obiskom v Cape Kennedy pogovarja z astronavtoma Grissomom (levo) in Youngom

CAPE KENNEDY, 18. — V ZDA so danes izstrelili velikansko raketo «Saturn-VII». Raketa je postavila na tir okoli Zemlje vesoljsko kabino brez pilotov, ki tehta 16 ton in 625 kg.

Raketa je sestavljena iz dveh stopenj. Njena izstrelitev je važna faza v ameriškem programu za pošiljatev treh kozmonavtov na Luno pred koncem leta 1969. Program določa, da bosta dva astronavta pristala na Luni, tretji pa bo čakal na tiru okoli Zemlje, da se njegova tovariša vrneta z Lune.

Prva stopnja rakete «Saturn» je bila opremljena z osmimi raketami, ki razvijajo skupno potisno silo 1.504.000 funtov. Druga stopnja pa ima šeset motorjev, ki uporabljajo tekoči vodik in kisik in katerih skupna sila doseže 90.000 funtov. Skupna teža celotne naprave presega 450 ton.

Kabina obkroži Zemljo vsakih 88 minut in 45 sekund. Njen tir ima perigej 186 km, apogej pa 227 km. Računa se, da bo kabina napravila 22 krogov okoli Zemlje, preden se bo spustila v gostejše plasti atmosfere in se razkrojila.

ZOPET NEVARNA ZAOSTRITEV V JUGOVZHODNI AZIJI

Nov spopad v Tonkinškem zalivu z ameriškimi vojnimi ladjami

Podrobnosti niso še znane, poudarjajo le, da ni bilo človeških žrtev

WASHINGTON, 18. — Ameriški departma za obrambo je objavil nejasno poročilo, v katerem pravi, da «so dobili prve in neurejene informacije glede incidenta, ki se je ponoči dogodil v mednarodnih vodah v Tonkinškem zalivu». Sporočilo dodaja: «Ameriške ladje niso utrpele škode in niti ni izgub med ameriškim osebjem. V zvezi s sporočili o incidentu se je uvedla preiskava. Ne bomo imeli nič drugega dodati, dokler ne bo naša preiskava končana.»

Sporočilo ne omenja nobenega napada, toda v uradnih krogih trdijo, da je bila neka ameriška vojna ladja v Tonkinškem zalivu napadena. V neuradnih krogih zatrjujejo, da so ameriške ladje napadli štirje severnovietnamski izvidniški čolni.

Prva poročila so dobili okoli 14.30 po srednjeevropskem času, ko je državni tajnik McNamara prekinil tiskovno konferenco. Pozneje je predsednik Johnson izjavil, da je McNamara nenadoma prekinil svoje potovanje v Chicago, kjer je imel govoriti na nekem zborovanju, ker «je nastalo vprašanje», ki narekuje njegovo navzočnost v Washingtonu.

«NBC» trdi nocoj, da je bil eden od štirih severnovietnamskih izvidniških čolnov potopljen, drugi trije pa poškodovani. Pentagon pa še vedno odklanja komentarje in ponavlja, da se je incident dogodil ob 21.30 po krajevnem času (ob 14.30 danes po srednjeevropskem času).

Zelo verjetno gre za podoben incident, ki se je dogodil v istem zalivu nedavno, ko so ameriške vojne ladje zašle v severnovietnamske teritorialne vode, da krijejo napad letal na severnovietnamsko ozemlje.

Izjave Hruščova

MOSKVA, 18. — Predsednik sovjetske vlade Hruščov je nocoj izjavil, da sovjetsko «strahotno» orožje ni atomska bomba. To so sporočili indijski časnikarji, ki so imeli privaten razgovor s Hruščovom. Časnikarji so izjavili, da Hruščov ni v razgovoru z japonskimi poslanci govoril o atomskem orožju. Indijski časnikarji so vprašali Hruščova: «Toda zahodne agencije so pisale, da ste govorili o nejedrski bombi, ki lahko uniči svet.» Hruščov je odgovoril: «Nisem govoril takih neumnosti in Japonci niso pisali nič takega, toda to so storile zahodne agencije. Lahko pišete, kar hočete; več neumnih stvari boste pisali, več možnosti imate, da vam bodo ljudje verjeli.»

«Nisem govoril z Japonci o bombah in nisem govoril z njimi niti o atomskem orožju. Šlo je za splošen razgovor o taktičnem orožju za pehoto, o izstrelkih in o tankih, toda ne o bombah. Ves svet ve, da že dolga leta imamo atomske in jedrske bombe. Vsakdo ve, da imamo bombe z močjo, ki ji ni para.»

Hruščov je govoril z indijskimi časnikarji tudi o drugih zadevah. Na vprašanje, ali misli Sovjetska zveza zapustiti Združene narode, če bi pritiskali nanjo, naj plača prispevke za stroške operacije OZN v Kongu in na Srednjem vzhodu, je Hruščov odgovoril: «Ne bomo zapustili OZN in nimamo tega namena. Lahko samo rečemo, da nas skušajo nekatere osebe prestrašiti, ker ne mislimo plačati stroškov za pošiljanje čet v druge države. Če bi o tem odločal varnostni svet, ki je edini pristojen, bi plačali. Ne bomo si prevzeli odgovornosti za kršitev listine OZN.»

Na vprašanje, ali misli Sovjetska zveza zapustiti sopredsedništvo na ženevski konferenci o Laosu, je Hruščov odgovoril: «Mogoče je, da bi morali zapustiti sopredsedništvo, ker temelji, na katerih je bila konferenca postavljena, ne obstajajo. Toda ni bil sprejet še noben sklep.» Na vprašanje, ali se namerava Sovjetska zveza «odpovedati svojim interesom» na prihodnji bandunški konferenci afriško-azijskih držav, je odgovoril: «Ne odpovedujemo se našim interesom in niti ne silimo naše navzočnosti. Menimo, da je koristno, da se afriškoazijske države zbirajo in da se med seboj podpirajo. Ti sestanki so koristni za skupno stvar. Afriškoazijske države morajo same odločati, kdo naj bo navzoč na teh sestankih. Sovjetska zveza je velika evropskoazijska država, ki se je osvobodila kapitalizma, je zgradila socializem in gre sedaj po poti komunizma. Naša udeležba bi bila koristen prispevek splošni politiki likvidacije kolonializma in imperializma. Tisti, ki nasprotujejo naši udeležbi, nasprotujejo enotnosti vseh protiimperialističnih sil in uničujejo protiimperialistično gibanje.»

Posvetovanje o Kongu

NAJROBI, 18. — Danes se je začela v Najrobiju konferenca o Kongu, ki jo je sklical ministrski predsednik Kenije Jomo Kenjata. Ta je namreč predsednik posebne komisije, ki so jo imenovali na zadnji konferenci organizacije afriške enotnosti z nalogo, da skuša najti sporazum v Kongu. V komisiji so predstavniki Gvineje, Gane, Nigerije, Gornje Volte, Tunizije, Tanganjike, Etiopije, ZAR in Kenije. Na sejo je bil povabljen tudi Combe, ki je prispel davi v Najrobi. Komisija bo verjetno zasedala do srede.

Na današnji seji je Combe izjavil, da konferenca ne sme napraviti nič takega, kar bi moglo pomeniti «sprejem ali uzakonitev kongoških upornikov». Dodal je, da je «konec bojev v Kongu prvi in nujni pogoj za narodno spravo».

PO ODSTAVITVI MINISTRA OLAHA

Spor med socialisti in kanclerjem glede imenovanja novega ministra

Protestna stavka na Dunaju - Sindikati zahtevajo preklic sklepa socialističnega vodstva

DUNAJ, 18. — Vodstvo avstrijske socialistične stranke je soglasno odobrilo predlog predsednika stranke podkanclerja Pittermanna, naj se poslanec Hans Czettel imenuje za novega notranjega ministra. Včeraj je namreč vodstvo stranke odstavilo dosedanjega notranjega ministra Olaha, ker je posebno razsodišče stranke izreklo proti njemu strog opomin. To pa zaradi tega, ker je Olah nedavno v intervjuju nekemu nesocialističnemu časopisu ostro obsojal ravnanje nekaterih tovarišev v stranki.

Kancler Klaus pa je postavil nekatere pogoje za imenovanje novega ministra. Predvsem je zahteval novo porazdelitev pristojnosti med ministrom (socialist), in podtajnikom za notranje zadeve (demokristjan). V ta namen se bodo v ponedeljek začela pogajanja med obema strankama. Dokler se ne sporazumejo, bo ministrske posle še dalje vodil Olah.

Podkancler Pittermann, ki je predsednik socialistične stranke, je izjavil, da odklonitev kanclerja Klausa, da bi predsedniku republike predlagal socialista Czettela za novega notranjega ministra, pomeni hudo kršitev sporazuma o koaliciji, kajti na podlagi tega sporazuma mora mesto notranjega ministra pripadati socialistu, in temu ni do danes nihče oporekal.

Notranja komisija občinskega podjetja za električno energijo je danes razglasila triurno stavko in prekinila dobavljanje energije tramvajskemu omrežju iz protesta proti odstavitvi ministra Olaha.

Olah je bil predsednik sindikalne zveze, preden je postal notranji minister in uživa še vedno velik ugled v socialističnih sindikatih. Delavci omenjenega podjetja so nato odšli v sprevodu pred glavni sedež socialistične stranke. Nosili so table z napisi: «Pustite Olaha», «Hočemo Olaha», «Dol z Brodo» (socialistični pravosodni minister, ki je najbolj zagrizen nasprotnik Olaha, katerega je večkrat obtožil komunizma).

Popoldne so voditelji socialistične stranke sprejeli delegacijo demonstrantov, v kateri so bili predstavniki omenjenega podjetja, predstavniki železničarjev in delavcev v lesni industriji. Delegati so poudarili svojo solidarnost z ministrom Olahom.

Ball o Cipru

CHICAGO, 18. — Ameriški državni podtajnik George Ball je v Chicagu izjavil, da je mnenja, da bo moč spor o Cipru rešiti po diplomatski poti. Pripomnil je, da bi v 19. stoletju kaka velika država naglo rešila tak spor, s tem da bi poslala na kraj kako vojno ladjo. «Danes, je nadaljeval Ball, so svetovne zadeve bolj zapletene in nevarnost je velika. Sila ni nadomestek diplomacije. Vsak poskus, da bi ciprski spor rešili s silo, bi bil skrajno nevaren».

«Zaradi flirta nadškofa Makariosa z Moskvo, je dodal Ball, bi ta krajevni spor mogel pripeljati do vmešavanja Sovjetske zveze na strateškem področju vzhodnega Sredozemlja».

Med drugimi razlogi, ki so pripravili ZDA do tega, da skušajo prispevati k rešitvi ciprskega spora, je Ball omenil, da sta v spor neposredno vmešana dva zaveznika, Grčija in Turčija, posredno pa vsa atlantska organizacija, kateri pripadata ti dve državi.

Na koncu je Ball izjavil, da je živahna diplomatska dejavnost že premagala vrsto kriz, ki bi bile lahko povzročile krvavo in nevarno vojno.

DANES

Potem ko se je 9. kongres krščanske demokracije pred dvema dnevoma končal in ko komentatorji poskušajo oceniti njegove rezultate, so prisiljeni ugotoviti, da se kongres pravzaprav še nadaljuje, oziroma da se bo nadaljeval na zasedanju glavnega odbora 11. oktobra, ko bodo volitve novega vodstva. Morodorotejci, ki imajo relativno večino (46 odst.), se bodo morali namreč povezati ali s fanfanijevci ali pa z levimi sindikal-basisti. In prav v izbiri zavezništva je glavni problem vsega kongresa in vse nadaljnje politike levega centra. Logično je torej, da sta na rešitvi tega vprašanja zainteresirani predvsem ostali dve največji vladni stranki — socialisti in socialdemokrati. Glasilo prvih zaradi tega zaskrbljeno poudarja, da je še povsem negotovo, «s kakšno večino se krščanska demokracija pripravlja podpirati politiko levega centra in njegovo vlado» in seveda izvajanje bistvenih točk njenega programa, pri čemer poudarja zlasti urbanistični zakon in gospodarsko programiranje. Socialdemokratski voditelj pa je naravnost in brez ovinkov povedal, da se program vlade lahko izvaja, le če se bodo morodorotejci povezali v vodstvu z levimi sindikalbasisti. Pred Rumorjem in Morom je torej precej težavna izbira in verejtno sta prav zaradi tega sklenila odložiti zasedanje novega glavnega odbora, ki je bilo napovedano za 27. t. m., na 11. oktober t. l. Tudi najobjektivnejši pristaši levega centra namreč ugotavljajo, da se je na kongresu pokazalo, da levi center katerega koli morodorotejca povsem drugačna stvar kot levi center levičarja Donata-Cattina ter da so gospodarske teze dorotejskega zakladnega ministra Colomba različne od gospodarskih tez Fanfanija.

Na mednarodnem področju pa je včeraj ponovno prišel v ospredje Tonkinški zaliv, kjer so «v mednarodnih vodah» — kot poroča departma za obrambo ZDA — štirje izvidniški čolni «neznane državne pripadnosti» napadli ameriške ladje, ki pa niso utrpele materialne škode niti izgub pri posadki. V Washingtonu pa neuradno zatrjujejo, da so bili izvidniški čolni severnovietnamski.

V Najrobiju se je včeraj začela konferenca o Kongu, ki jo je sklical ministrski predsednik Kenije Jomo Kenjata kot predsednik posebne komisije, imenovane na zadnji konferenci organizacije afriške enotnosti, z nalogo, da skuša najti sporazum v Kongu. Poleg Combeja sodelujejo na konferenci predstavniki devetih afriških držav.

V Moskvi je Hruščov včeraj že drugič zarikal, da bi bil govoril o atomskem «strahotnem» orožju, temveč le o taktičnem orožju za pehoto, o izstrelkih in o tankih». Dejal je tudi, da SZ zaradi stroškov pošiljanja čet OZN v druge države ne bo zapustila OZN, ter da bi te stroške plačala le, če bi o njih odločal varnostni svet. Glede bandunške konference afriškoazijskih držav pa je dejal, da bi bila udeležba SZ na njej «koristen prispevek splošni politiki likvidacije kolonializma in imeprializma» ter da tisti, ki «nasprotujejo udeležbi SZ, nasprotujejo enotnosti vseh protiimperialističnih sil».

V Washingtonu je tajnik za obrambo McNamara povedal, da imajo sedaj ZDA najmodernejši «super-radar», s katerim se lahko opazijo rakete v nekaj sekundah po njihovi izstrelitvi, ter da imajo tudi najmodernejše protisatelitsko orožje, s katerim so uspešno prestregli številne ameriške satelite v različnih višinah do več sto milj. Državni podtajnik George Ball pa je izjavil, da bi «flirt nadškofa Makariosa z Moskvo utegnil pripeljati do vmešavanja SZ na strateško področje vzhodnega Sredozemlja», da pa je «vsak poskus rešitve ciprskega spora s silo skrajno nevaren.»

V ZDA so včeraj izstrelili do sedaj največjo raketo «Saturn-VII», ki je postavila na tir okoli Zemlje vesoljsko kabino brez pilotov, ki tehta več kot 16 ton.

VČERAJ IN DANES V ZAGREBU

Zasedanje jugosl.-ital. trg. zbornic iz SFRJ in Italije

Blagovna izmenjava med obema državama se je letos v prvih šestih mesecih povečala za 11 milijard lir

ZAGREB, 18. — Na zasedanju mešanih ital.-jugosl. trgovinskih zbornic iz Jugoslavije in Italije v Zagrebu so poudarili, da se je blagovna izmenjava med obema državama letos znova povečala in je samo v prvih šestih mesecih za 11 milijard večja kot v isti dobi lani. V svojih predlogih za povečanje blagovne izmenjave so jugoslovanski gospodarstveniki opozorili na dejstvo, da Italija kupuje v Jugoslaviji v glavnem kmetijske prehrambene artikle, ki tvorijo okrog 85 odst. italijanskega uvoza iz Jugoslavije, in poudarili potrebo intenzivnejše izmenjave izdelkov, krepitve sodelovanja in medsebojne razdelitve dela. Zastopniki italijanskega gospodarstva so podprli te nasvete in poudarili, da bi to bilo v obojestransko korist tem bolj, ker je Jugoslavija zadnja leta eden najvažnejših trgovinskih partnerjev Italije. Zasedanje se nadaljuje.

Bratski stiki Ljubljana-Pesaro

LJUBLJANA, 18. — Danes je odpotovala v Pesaro delegacija Zveze združenja borcev NOB Slovenije, ki se bo v nedeljo udeležila v Pesaru 20. obletnice odporniškega gibanja v Italiji in odkritju spomenika padlim borcem. Delegacijo, v kateri je 25 bivših borcev, ki so se borili v vrstah italijanskih partizanov, vodi predsednik Zveze združenja borcev NOB Slovenije Janko Rudolf. Proslave v Pesaru se bo udeležila tudi delegacija mestnega sveta Ljubljane pod vodstvom inž. Marjana Tepine. Zastopniki glavnega mesta Slovenije, ki je s Pesarom navezala bratske stike, bodo izročili županu Pesara posebno spominsko plaketo.

30 odst. več turistov v SFRJ kot lani

BEOGRAD, 18. — Po najnovejših podatkih zveznega zavoda za statistiko je v prvih sedmih mesecih letos obiskalo Jugoslavijo nad milijon in 100.000 tujih turistov, to je za 30 odst. več kot lani v isti dobi. Podobno kot lani so bili najštevilnejši turisti iz Zahodne Nemčije, zatem iz Avstrije in Italije. Letos je obiskalo Jugoslavijo občutno večje število turistov iz evropskih socialističnih držav, posebno iz Češkoslovaške, Madžarske in Romunije.

Priprave na sestanek nevezanih držav, ki bo 5. oktobra

Tito bo vodil delegacijo SFRJ na konferenci v Kairu

Indijski zunanji minister prispel v Beograd - Mongi Slim je izročil Titu poslanico tunizijskega predsednika Burgibe

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 18. — Jugoslovansko delegacijo na 2. konferenci voditeljev držav in vlad nevezanih držav, ki se bo začela 5. oktobra v Kairu, bo vodil predsednik republike maršal Tito. V delegaciji bodo: državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, predsednik odbora za zunanje zadeve in mednarodne odnose zveznega sveta zvezne skupščine Vladimir Popović, generalni tajnik predsednika republike Bogdan Crnobrnja, pomočnik državnega tajništva za zunanje zadeve Mičo Pavičević, veleposlanik Jugoslavije v Kairu Salko Fejič in opolnomočeni minister v državnem tajništvu za zunanje zadeve Budimir Lončar.

Tito je sprejel danes dopoldne zunanjega ministra Tunizije Mongi Slima, ki mu je izročil poslanico predsednika Burgibe. Ob sprejemu je bil navzoč tudi državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović.

Po sprejemu je tuniškega zunanjega ministra, ki je istočasno tudi ugledni funkcionar tunizijske stranke Neodestur, sprejel predsednik zveznega odbora SZDLJ Lazar Koliševski. V razgovorih o razvoju, delu in izkušnjah Socialistične zveze in Neodestura, sta Koliševski in Slim z zadovoljstvom ugotovila, da obstajajo prijateljski stiki med obema političnima organizacijama, in poudarila potrebo po nadaljnjem razvoju sodelovanja v interesu razvijanja prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Tunizijo ter krepitve miroljubnega in konstruktivnega sodelovanja

Nocoj je prispel v Beograd pomočnik indijskega zunanjega ministra Rajašvar Dajal na posvetovanje o končnih pripravah kairske konference nevezanih držav.

B. B.

Vzpon gospodarstva v Bolgariji (poleg preštevilne birokracije)

Trikrat na teden je v središču Sofije odprt za javnost mavzolej velikega bolgarskega komunista in revolucionarja Georgija Dimitrova. Mavzolej iz belega in sivega marmorja s častno stražo gojencev vojne akademije v svečanih uniformah, je za Bolgarijo spomenik in simbol. Spomenik bojev in trpljenja v preteklosti in simbol novih socialističnih obzorij. S hvaležnostjo in toplino v srcih govore Bolgari o Dimitrovu. Vse uspehe povezujejo z njegovim imenom, v razpravah in načrtih se sklicujejo nanj in obiskujejo ga zmeraj znova v mavzoleju pred velikim parkom.

Vodič «Balkantourista», ki je s planine Vitosa razgrinjal pred nami kompleks novih tovarn v okolici Sofije, je govoril o Dimitrovu kot pobudniku industrializacije in elektrifikacije. Na ravnini, okrog 12 km oddaljeni od bolgarskega glavnega mesta, so po vojni razvili številna moderna podjetja raznih strok, ki zaposlujejo že okoli 350 tisoč delavcev in uslužbencev. Sofija je postala najvažnejše gospodarsko središče dežele, saj je v njej kar tretjina celotne bolgarske industrije.

Razvoj in graditev Bolgarske ljudske republike v preteklih dvajsetih letih bi lahko obravnavali z različnih plati. Toda gotovo je, da so temeljna značilnost tega obdobja veliki uspehi pri razvijanju gospodarstva ter v socialistični preobrazbi dežele.

Zdaj v Bolgariji izpolnjujejo predzadnje leto četrtega petletnega načrta gospodarskega in družbenega razvoja. V prvi petletki so zgradili osnovne objekte za industrializacijo in elektrifikacijo dežele. V tem obdobju je na primer začelo obratovati več termo in hidroelektrarn ter okrog 700 novih industrijskih podjetij in obratov. Industrializacija se je z zgraditvijo novih podjetij nadaljevala tudi v drugem petletnem obdobju. Tretjo petletko pa so v Bolgariji posvetili širjenju in utrjevanju socialističnega sektorja v kmetijstvu. Leta 1960 je državni in zadružni sektor obsegal že 99 odstotkov vse obdelovalne zemlje v deželi.

Prizadevanja za gospodarsko in socialno preobrazbo Bolgarije se nadaljujejo tudi v četrti petletki. Gradijo predvsem objekte, ki naj omogočijo nadaljnjo industrializacijo ter zlasti napredek in modernizacijo kmetijstva. Obratovati so začeli velik metalurški kombinat v Kremikovcih, kombinat za proizvodnjo dušičnih gnojil v Stari Zagori, rudnik premoga «Marica-Istok» ter več termoelektrarn in rafinerij na področju Burgasa.

Posebno skrb posvečajo Bolgari kemijski industriji kot osnovi za razvoj ostalih gospodarskih panog, zlasti kmetijstva. Vanjo so samo lani investirali skoraj dvakrat tolikšna sredstva kot v vsej tretji petletki. V podjetjih in kombinatih kemijske industrije bodo letos na primer proizvedli več kot milijon ton umetnih gnojil, 216 tisoč ton kalcijeve sode, velike količine bencina, mazuta in drugih goriv, plastičnih mas itd. S pospeševanjem kemijske industrije se ukvarjajo posebne institucije pri vladi in v okviru bolgarske Akademije znanosti. Pričakujejo, da bo zaradi napredka tehnologije in zgraditve novih tovarn proizvodnja dušičnih gnojil do leta 1980 narasla na milijon 300.000 ton, kalcijeve sode na 600 tisoč ton, plastičnih mas in sintetičnih vlaken na 700 tisoč ton, sintetičnega kavčuka na 120 tisoč ton, celuloze na 850 tisoč ton in podobno. Predvidevajo tudi, da se bo zmogljivost bolgarskih rafinerij nafte v obravnavanem obdobju povečala na okoli 11 milijonov ton.

Veliki grafikoni v poslopju Državnega komiteja za plan LR Bolgarije ponazarjajo napredek posameznih panog in celotne industrije. Pred vojno je bilo v deželi le okrog 100 tisoč delavcev zaposlenih v industriji in obrti. V bolgarskih vaseh je životarilo okrog milijon brezposelnih. Nagla industrializacija je temeljito spremenila socialno strukturo države, tako da je v industriji zaposleno že okoli milijon delavcev. Njena proizvodnja bo letos za okoli osemnajstkrat večja kot pred vojno, narodni dohodek Bolgarije pa je predvsem zaradi nagle industrializacije celo za triinšestdesetkrat večji. Industrija je namreč že pred desetimi leti potisnila kmetijstvo na drugo mesto glede na število zaposlenih in delež v narodnem dohodku.

Napredek LR Bolgarije v prvih dveh desetletjih od ustanovitve bi seveda lahko ponazarjali še z drugimi podatki in primerjavami. Zelo spodbudni so na primer indeksi o večanju njenega izvoza in zunanje trgovine. Pred vojno je vrednost izvoza znašala skupaj okrog 100 milijonov dolarjev. Lani pa je LR Bolgarija izvozila že za 838 milijonov dolarjev blaga, vtem ko je vrednost uvoza znašala 915 milijonov dolarjev. Pred vojno je prodajala po večini kmetijske pridelke in surovine, zdaj pa obsega prodaja industrijskeh izdelkov že 85 odstotkov celotnega izvoza. Bolgarija na primer proizvaja že več kot 100 vrst raznih strojev, ki nekatere uspešno prodaja tudi v razvite kapitalistične dežele. Pred vojno so trgovali z 52 deželami, sedaj pa Bolgarija izvaža v okrog 95 držav.

Ob presoji poti in uspehov v minulih dvajsetih letih v Bolgariji poudarjajo tudi probleme in napake, ki so onemogočile še bujnejši razvoj. Kaže, da deželo najbolj duši preštevilna birokracija, ki se je ugnezdila v upravi in gospodarstvu. «Vsak količkaj pomemben uslužbenec v podjetju ima najmanj dva pomočnika», je tožil naš spremljevalec. O tem sicer molče transparenti in gesla, ki so v teh jubilejnih dneh razpeti prek sofijskih ulic. Toda poglavitno je, da se problemov in težav v socialističnem razvoju dežele zavedajo in nanje opozarjajo.

188 kv. metrov površine — kakor kako stanovanje z osmimi prostori — 55 m obsega, 11,5 t teže: to so mere vsakega od ogromnih «kril», ki so jih te dni postavili na dimnike «Michelangela» v ladjedelnicah Ansaldo v Genova-Sestri. Vse, kar zadeva gradnjo superatlantika družbe «Italia», ima mogočne in izredne dimenzije, v skladu pač s 43.000 t ladje. Kot je znano, je v dimniku «Michelangela» dimna cev, okrog katere je konstrukcija iz cevi, ki drži «krilo». Če bi cevi te konstrukcije postavili drugo, za drugo, bi dosegli dolžino 800 m. Dimniki «Michelangela» dajejo ladji posebno fiziognomijo, tako da je kljub orjaškosti ladja elegantna, vitka, drzna.

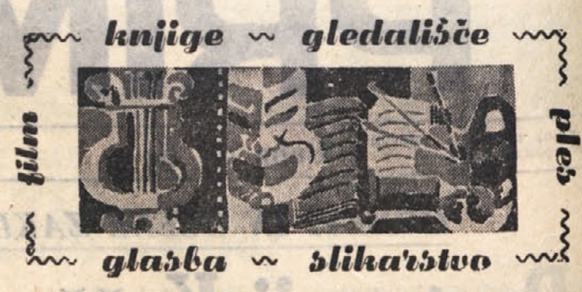

Gomulka na kongresu poljskih pisateljev

LUBLIN, 18. — V Lublinu se je pričel 14. kongres zveze poljskih pisateljev. Danes je govoril Gomulka, ki je dejal, da ne bodo dovolili izida knjige, ki bi pisala o stalinski dobi, pa bi opisovala samo negativne plati stalinizma. «Poljaki se morajo spominjati dobrote, ki jo je Stalin Poljski napravil v Potsdamu, kjer so bile postavljene poljske meje. Tega se spominjam, ker sem sodeloval pri razgovorih,» je rekel Gomulka.

Ritchie Calder «Na mrzlem severu»

Knjiga «Na mrzlem severu» je ena izmed tistih dobrih knjig, ki nas evropske ljudi seznanja jo z malo poznanimi, pa tudi takorekoč na novo odkritimi deli našega planeta. Že naslov knjige sam nam pove, da je delo posvečeno neznanim predelom naše zemlje. Da je ta predel še danes malo znan, ni treba posebej poudarjati, saj so evropski raziskovalci šele v preteklih desetletjih odkrili ta skrivnostni svet ledu, severnih medvedov, tjulnov in Eskimov. In še danes je kljub vsemu napredku to skrivnostna dežela, ki skriva v sebi še nešteto tajn. Da pa govorimo o nanovo odkritem svetu, pa je vzrok v bistveno drugačnem pojmovanju in drugačnem gledanju na te predele. Danes svet ne gleda na te polarne pokrajine več z romantičnimi očali, kot deželo večnega ledu in snega, polarnih noči, pasjih vpreg, kot deželo z nevzdržnim mrazom. Današnje pojmovanje tega sveta je realistično in praktično. Preko severnega tečaja vodi danes najkrajša letalska pot iz Moskve v San Francisko ali iz Londona v Tokio in številne letalske potniške proge že prečkajo tečaj po rednih voznih redih. Strateški pomen teh zvez je ogromen in zato ni čuda da so na obeh straneh tečaja danes ne samo stalne meteorološke opazovalnice, temveč tudi vojaške letalske baze. Glavna raziskovanja pa so danes usmerjena v globine arktičnega sveta. To neraziskano področje skriva v sebi dragocena bogastva, tako uranovo rudo, premog, nafto, baker. In današnje veliko zanimanje za arktični svet je osnovano prav na geoloških raziskovanjih zaradi izkoriščanja velikih zalog, ki jih še skriva zemlja na severu.

O tem arktičnem neznanem a iz dneva v dan pomembnejšem in tudi bogatem svetu govori knjiga «Na mrzlem severu», ki jo je napisal škotski publicist Ritchie Calder in katero smo pravkar dobili v slovenskem prevodu. Ritchie Calder je napisal že več del o svojih popotovanjih in spoznanjih na njih, tako tudi knjigo o jugovzhodni Aziji. Zdaj pa je svoje delo posvetil kanadskemu severu, kier je prebil nekaj časa, potoval iz postojanke v postojanko, se srečaval z Eskimi, Indijanci, kanadskimi letalci, uradniki in policaji, pa tudi geologi, meteorologi in drugimi znanstveniki, ki delajo tod. Po prostranem ledenem svetu je potoval predvsem z vojaškimi letali, opazoval naravo, vodil pogovore z ljudmi, doživljal vse trdote tamkajšnjega podnebja in se udeležil tudi posebnega tečaja za ponašanje v ledenem svetu, namenjenega pilotom, ki bi bili prisiljeni pristati v ledeni divjini. V svojih opisih, razvrščenih v vrsto samostojnih poglavij, je sicer zgoščeno toda zanimivo podal vtise s svojih poti, opisal svoja srečanja z ljudmi in živalmi in zabeležil svoje ugotovitve ter spoznanja. Tako je v svoji knjigi podal resnično podobo dežele. Ta podoba je seveda precej drugačna od ustaljene romantične slike, pod kakršno si navadno predstavljamo svet onkraj polarnega kroga. Čeprav je njegovo pripovedovanje zgoščeno in skorajda skopo, saj se izogiba vseh nepotrebnih opisov in pojasnjevanj, čeprav je slog njegove pripovedi nekam trd in prav nič bleščeč, je knjiga vendar vseskozi močno zanimiva. Izplača se jo prebrati, saj nam odkrije dežele neznanega sveta, predvsem pa dogajanje, ki se danes odvija na visokem severu in ki je pravzaprav še vedno nekaka priprava za bodoči velik gospodarski procvit arktičnega sveta.

Knjigo «Na mrzlem severu» je izdala založba Obzorja v Mariboru kot deseto knjigo zbirke Križem sveta. Prevedla sta jo Heda in Oskar Hudales, opremil pa Janez Vidic.

Sl. Ru.

* * *

GENOVA, 18. — V okviru predvajanj za nagrado «Italia» so danes pokazali tudi jugoslovanski dokumentarni film o nekem «naivnem» slikarju.

* * *

PORTOFERRAIO, 18. — Literarno nagrado «Isola d'Elba» (milijon lir) je prejel K. Brondys za knjigo «Lettere alla signora Z.» (založba Mondadori).

Oljnato morje grožnja turizmu

O problemu onesnaženja morske vode smo brali v ljubljanskem «Delu» sledeči članek:

Ob slovenski obali pa tudi drugod na Jadranu opažamo iz leta v leto precej oljnih madežev, ki plavajo na vodni površini in se kasneje usedajo tudi na kopno. Niso redki primeri, da so kopalci, ko pridejo iz vode, namazani s temno oljnato nesnago. Še bolj pogosto pa se umažejo, ko se usedejo na peščena ali kamnita tla. Vsi napori, da bi tako umazanijo na morju preprečili, so ostali do zdaj brez uspeha.

Resnici na ljubo pa bodi povedano, da ti napori niso bili posebno veliki. Prišlo je sicer do izmenjave mnenj s sosedno Italijo: na osnovi teh mnenj naj bi na vsem Jadranu prepovedali ladjam spuščati odpadna olja v morje. Do realizacije pa ni prišlo, pa tudi če bi prišlo, ne bi s tem dosegli kdo ve kako velikega učinka. Predpis, če je še tako strog, ne more obveljati vse dotlej, dokler mu ne zagotovimo avtoritete z ustreznim nadzorstvom in ustreznimi sankcijami.

Ladjam bi lahko že na osnovi sedanjih predpisov preprečili izlivanje odpadnih olj v morje. Kazni za taka dejanja so zelo visoke in se gibljejo v milijonskih zneskih. Vendar pa so naša sredstva preskromna, da bi bili kos tej nalogi.

Naše morje bi lahko obvarovali oljnih madežev, če bi imeli na njem učinkovito nadzorno službo. Morali bi imeti hitre patrolne čolne, ki bi stalno križarili vzdolž obale in ugotavljali, če je katera od ladij spustila olje v morje. Tako ladjo bi potem ustavili in jo tudi primerno kaznovali. Najbrž ne bi bilo odveč, če bi imeli za tako službo na razpolago tudi nekaj helikopterjev, ki bi jih med drugim lahko uspešno uporabljali tudi za reševanje ljudi, kadar je morje tako valovito, da čolni ne morejo pripluti na kraj nesreče.

Žal pa vsega tega nimamo. Vsa naša obalna služba ne premore niti enega samega hitrega motornega čolna, s katerim bi lahko dohitela ladjo, ki napravi delikt. Ladji, ki spusti olje v morje, lahko z obale samo pomahamo v pozdrav, nakar nemoteno odpluje izven naših teritorialnih voda.

Stvar je že skoraj komična: tisoči inozemskih turistov prihajajo na naše morje s svojimi zasebnimi hitrimi čolni, naše oblasti pa ne premorejo niti enega. Tiste barke, ki jih imajo na primer v Kopru, so dosti prepočasne. Zaradi tega pa ne morejo niti tekmovati z veliko ladjo, kaj šele, da bi jo dohitele.

Škoda, ki nastaja, ni majhna. Predvsem našega morja kmalu ne bomo mogli več uporabljati za kakršenkoli šport, kar nam utegne postati jasno že v bližnji prihodnosti, ko bo začel po vsej verjetnosti upadati tudi turistični promet. Značilno in nevarno je zlasti to, da se pojavljajo oljni madeži vsako leto v maju in juniju, torej na začetku turistične sezone.

Energični ukrepi so več kot umestni. Če bomo ukrepali potem, ko se bo glas o našem oljnatem morju raznesel že daleč naokrog, bo to le zvonjenje po toči. Nekaj sredstev, ki bi jih pristojni državni organi žrtvovali za moderno opremo naše obalne službe, bi se nam bogato povrnilo v prihodnosti in prihranili našemu gospodarstvu precej sredstev, zlasti pa dragocenih deviz, ki jih prinaša inozemski turistični promet.

Zastrupljeni zrak

PARIZ, 18. — Ob določenih urah je pariški zrak dobesedno zastrupljen. Do tega sklepa so prišli strokovnjaki, ki so se lotili borbe proti zastrupljenju zraka. Že več tednov mestna straža lovi tiste avtomobiliste, katerih avtomobili puščajo za seboj pregost dim iz izpušnih cevi. Tudi tovarnam je bilo točno določeno, kako morajo ravnati s svojimi dimniki, da bi dim iz njih ne zastrupljal zrak.

Hkrati pa so strokovnjaki nabrali na raznih krajih mesta 317 vzorcev zraka in po analizi teh vzorcev ugotovili, da se količina ogljikovega oksida v zraku strahotno naglo veča. Poleg tega je dal porazne rezultate neki drug poskus. Pri 84 odstotkov avtomobilistov so našli v krvi preveliko količino ogljikovega oksida. Podobno je pri 61 odst. delavcev.

KONCIL POSTAJA POLEMIČEN

Splitski škof Franić poročevalec «manjšine»

Po mnenju westminstrskega nadškofa bo koncil trajal še dolgo časa - Včeraj je govoril tudi mariborski škof Držečnik

VATIKAN, 18. — Današnja generalna kongregacija se je pričela ob 9. uri in se je zaključila ob 12.30. Zaključila se je razprava o VIII. poglavju sheme «O Cerkvi» in pričela se je razprava o shemi «O pastoralni službi škofov v Cerkvi». Vmes so bila tudi nekatera glasovanja. Tako so koncilski očetje glasovali o drugem poglavju sheme «O Cerkvi» v celoti. Od 2190 glasujočih je glasovalo «za» (placet) 1615, «proti» (non placet) 19, dva glasova sta bila neveljavna, kar 553 glasov pa je bilo «placet iuxta modum», kar pomeni, da koncilski očetje izražajo kak pomislek ali nesoglasje. Poglavje je bilo sicer sprejeto, vendar pa se je komisija obvezala, da ga še pregleda in skuša popraviti po željah tistih, ki še niso bili popolnoma zadovoljni.

V razpravo o službi škofov je posegel tudi mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik.

V ponedeljek se bo pričelo glasovanje o 39 popravkih k tretjemu poglavju sheme «O Cerkvi», ki govori o «hierarhični ustanovi Cerkve in posebno o škofovstvu». Tem glasovanjem pripisujejo veliko važnost, saj gre za vprašanja, pri katerih je bilo dokaj nesoglasja. Danes so koncilskim očetom razdelili zvezek z dvema poročiloma o tretjem poglavju «De Ecclesia». Prvo poročilo pojasnuje besedilo, kot ga je popravila teološka komisija. O tem poročilu bo govoril dunajski kardinal Koenig ter še dva druga škofa. Drugo poročilo, ki pojasnjuje «težave, ki bi lahko nasprotovale» popravljenemu besedilu, pa bo bral splitski škof Franjo Franić. V bistvu gre za nekako poročilo manjšine in predstavlja mnenje tistih članov teološke komisije, ki so nasprotni novi formulaciji. Gre pa tudi za novost v koncilskem postopku, kajti prej se še nista nikoli pojavili dve poročili (za in proti) o temi, ki so jo očetje že obravnavali.

Prvo polemično ost je bilo opaziti že v današnji diskusiji, ko je govoril škof Carli iz Segnija, ki je že v prejšnjem zasedanju večkrat izrazil svoje pomisleke.

Škof Pildain s Kanarskih otokov pa se je zavzel za to, da bi bilo imenovanje novih škofov zgolj zadeva cerkvenih oblasti brez vsakega vmešanja civilnih oblasti. Moderator kard. Doepfner je dejal, da je za to že poskrbljeno z dvema popravkoma, od katerih eden določa, da bi v prihodnosti laiki ne imeli nikakega privilegija, da bi se lahko vmešavali v volitve, imenovanje in postavljanje škofov; obenem se izraža upanje, da se bodo tisti, ki imajo sedaj še te pravice, prostovoljno odrekli tem pravicam.

Nadškof iz Westminstra je imel danes tiskovno konferenco, na kateri je med drugim dejal, da je skoraj nemogoče, da bi se II. vatikanski koncil zaključil s sedanjim zasedanjem, to je v l. 1964, pač pa je možno, da se zaključi čez dve ali tri leta. Dejal je še, da so sicer koncilski očetje odločeni, da ne tratijo časa; da pa se koncil še ne bo zaključil letos, je poleg velikega števila shem, o katerih se še ni diskutiralo, odločilno tudi to, da škofje pač ne bodo mogli dopustiti, da bi se skrajšala debata o kaki shemi, ki je tako življenjskega pomena za človeštvo, kot je shema XIII, namreč «o odnosih med Cerkvijo in modernim svetom».

Na letališče Fiumicino je prispela skupina madžarskih škofov, ki so jih na letališču pričakali tudi funkcionarji madžarskega veleposlaništva v Rimu. Eden od škofov je povedal, da bo vse stroške njihovega potovanja krila vlada. Vseh prispelih škofov je deset.

Papež je danes proti večeru sprejel v privatni avdienci baptističnega pastorja Martina Luthra Kinga, voditelja gibanja za napredek barvnokožcev v ZDA, ter ga zadržal na razgovoru 25 minut. Po avdienci je dal King izjavo, s katero izraža svoje zadovoljstvo nad sestankom. Papež je dejal, da je prijatelj črncev in da je za metodo nenasilja pri zahtevah po uveljavljenju pravic. King je potem s časnikarji govoril še o ameriški notranji politiki ter je dejal, da še nihče ni tako prepričljivo zmagal, kot bo zmagal Johnson. Če bi zmagal Goldwater, bi to pomenilo začetek fašizma v ZDA.

«Prisluškovanje» vesolja

MOSKVA, 18. — Sovjetski znanstveniki so sklenili preiti v konkretno fazo del za «prisluškovanje izvenzemeljskim svetovom».

O tem poroča agencija «Tass», ki dodaja, da sta bili ustanovljeni dve skupini: prva, ki jo sestavljajo fiziki, se bo posvetila temu, kako bi prišla v stik z morebitnimi civilizacijami v vesolju, za katere sodijo, da bi mogle biti glede tehničnega razvoja na naši ravni. Druga skupina pa bo isto poskusila z morebitnimi svetovi v vesolju, kjer so prebivalci v svojem razvoju že prekosili nas.

Sovjetski strokovnjaki menijo, da je edina možnost «ujeti» znake z raznih svetov v vesolju ta, da postavijo popolno mrežo anten, ki bi na vseh valovnih dolžinah in v vseh smereh oddajale znake, odnosno jih sprejemale, to se pravi, da bi hkrati oddajale in sprejemale znake iz vsega vesolja. «Nebo» bi tako razdelili na več sektorjev in vsak sektor poslušali skozi vse leto.

Za sedaj so si sovjetski strokovnjaki že razdelili nekatera področja, ki jih stalno poslušajo.

Okostje na Etni

CATANIA, 18. — Na Etni, in sicer na višini 2100 metrov, so našli okostje. Prve raziskave nakazujejo, da gre za mladega fanta Salvatoreja Agresta, ki je izginil 8. marca 1958 med nekim snežnim viharjem. Tedaj je trasiral progo za neko mednarodno smučarsko tekmo.

Patrulja karabinjerjev je prišla na kraj, kjer ležijo ostanki pokojnika in tu so našli še gojzarice, ostanke obleke, krpe vetrovke ter kose kariraste srajce.

Okostje bodo prenesli v Bronte, kjer bodo skušali ugotoviti morebitne vzroke smrti ter tudi dobo, kdaj je nesrečni umrl.

Cestne nesreče s smrtnimi žrtvami

BUDRIO (Bologna), 18. — Pri cestni nesreči, ki se je pripetila v kraju Budrio, sta izgubili življenje dve osebi, ena pa je bila hudo poškodovana. Avtomobil, na katerem so se vozile tri osebe, je na cesti Zenzalino, ki vodi proti Budriu, kmalu po vasi Vedrana, zadel na nekem ovinku od spredaj v nasproti vozeč tovornjak. Vozilo se je nato prevrnilo po cestnem robu navzdol in šofer Bassi je bil na mestu mrtev. Od ostalih dveh potnikov, ki sta bila hudo ranjena, je 67-letni Dario Baraldi kmalu po prenosu v bolnišnico ranam podlegel, 50-letna Eugenia Bulgarelli pa se bo morala zdraviti kaka dva meseca.

Radijski znaki iz vesolja

BOCHUM, 18. — Direktor opazovalnice v Zahodni Nemčiji Heinz Kaminsky je izjavil, da je njegov observatorij ujel znake, ki bi mogli prihajati od nekega sovjetskega vesoljskega telesa. Znaki, je dodal, so bili ujeti med 7.59 in 8.04 po srednjeevropskem času in so podobni znakom prejšnjih sovjetskih vesoljskih poskusov.

POROKA V ATENAH

Od včeraj v Grčiji nova kraljica

Na poročno slovesnost je prišlo večje število vladajočih in nevladajočih kraljev pa tudi Makarios in moskovski patriarh Aleksej

ATENE, 18. — Danes je bila tukaj poroka grškega kralja Konstantina z dansko princeso Ano Marijo. Za to priložnost se je v Atenah zbralo večje število kraljev in kraljic, prestolonaslednikov, princev in princes ter 58 uradnih delegacij raznih držav. Italijansko delegacijo so sestavljali podpredsednik poslanske zbornice Restivo, veleposlanik v Atenah Conti ter opolnomočeni minister Valdettaro. Seveda pa ne bi moglo iti brez Savojcev — starih dveh, sina in dveh hčera. Pozornost je zbujal ciprski predsednik Makarios in tudi moskovski patriarh Aleksej. Prišle so tudi žena in obe hčeri bivšega kralja Faruka: Ferial, Fadia in Fawzia. Princesa Grace iz Monaca pa ni mogla na poroko; baje gre za neke komplikacije v zvezi z njeno nosnostjo. Sicer ni nič hudega, vendar so še ne bo mogla vrniti v Monaco jutri, kot je bilo prej določeno.

Poročno slovesnost je posnela italijanska televizija (v Grčiji še nimajo televizije) ter jo zvečer oddajala v evroviziji.

Velik transatlantik (26.000 t), ki ga je nabavila grška plovna družba «Greek Line», bo nosil ime «Queen Anne Marie». Ladja bo prišla iz italijanskih ladjedelnic februarja nato pa bo vozila med Grčijo, Italijo in Severno Ameriko.

Podmornice iz stekla?

NEW YORK, 18. — V tehničnih laboratorijih ameriške mornarice proučujejo sedaj možnost, kako bi steklo zamenjalo jeklo pri gradnji podmornic. Tako zatrjuje ing. Perry, ki je zaposlen v teh laboratorijih.

Ing. Perry je dodal, da trenutno še ni nobenega načrta za gradnjo podmornice iz stekla, da pa so v fazi primerjalnega proučevanja ter da so poskusi dali vzpodbudne rezultate. Poskuse so napravili minuli mesec nekoliko stran od portoriške obale.

Ing. Perry je izjavil, da more navadno steklo vzdržati pritisk petih ton na kvadratni palec. Toda s posebnim kemičnim obdelovanjem stekla more odpornost stekla doseči tudi 50 ton pritiska na kvadratni palec. Prazne steklene krogle, ki so jih izdelali iz takšnega stekla, so potopili do 7000 metrov globoko v ocean in so jih popolnoma cele spet potegnili na površje. Prednost stekla pred jeklom je v tem, da steklo pod pritiskom postane še bolj odporno, medtem ko jeklo in druge kovine pod pritiskom ošibijo.

Pokradli so materiala za 750 milijonov

CARACAS, 18. — Venezuelske policijske oblasti so danes aretirale šest uradnikov venezuelske telefonske družbe. Vzrok temu je to, da so v več letih ukradli pri podjetju materiala v vrednosti 4 milijonov bolivarjev, kar je v naši valuti okoli 750 milijonov lir. Večinoma so kradli kable, ki so jih nato prodajali nekemu podjetju, ki se ukvarja s proizvodnjo kablov. Družba je te kable, seveda, spet prodajala.

Še neznana indijanska plemena

RIO DE JANEIRO, 18. — Brazilski raziskovalec Orlando Villas Boas je javil, da so na področju Visokega Xinguja odkrili šest divjih in doslej neznanih indijanskih plemen. Eno teh plemen je po trditvah raziskovalca sestavljeno iz velikanov, ki so nad dva metra visoki in zelo krepko razviti.

Enega teh je ujelo neko napol civilizirano indijansko pleme. Gre za mladeniča kakih 18 let in brazilski raziskovalec upa, da bo z njegovo pomočjo prišel v stik z njegovim plemenom.

Pred sporazumom v Berlinu

BERLIN, 18. — V zahodnih uradnih krogih so potrdili, da je bil danes v vzhodnem Berlinu tajen sestanek predstavnikov obeh Berlinov v zvezi s propustnicami. Po sestanku je zahodnoberlinski župan Brandt imel sestanek s podkanclerjem Mendejem in mu poročal o razgovorih.

V poučenih krogih pravijo, da je bil današnji sestanek zadnji in da se bo bonska vlada nedvomno «pozitivno» izrekla v prihodnjem tednu za sklenitev novega sporazuma o propustnicah.

Odra in Nisa

BONN, 19. — Predstavnih zahodnonemškega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da sta «francoska in nemška vlada že več let sporazumni, naj se vzhodna meja Nemčije določi samo na mirovni konferenci združene Nemčije». Predstavnik je odgovoril to na vprašanje časnikarjev v zvezi z nedavnimi izjavami, ki jih je podal na Poljskem francoski predstavnik Palewski, ki se je izrekel za priznanje meje na Odri in Nisi. Na vprašanje, kaj misli o odgovoru francoskega predstavnika, ki je v zvezi z vzhodno mejo Nemčije omenil de Gaullove izjave od 25. marca 1959, je nemški predstavnik izjavil: «Ta problem proučujeta bonska in pariška vlada.»

RIO DE JANEIRO, 18. — Prvi atomski reaktor v Braziliji, ki so ga za 93 odst. izdelali doma, bo začel delovati v prihodnjem januarju. Postavljen bo v univerzitetnem mestu Ria de Janeira in ga sedaj že sestavljajo. Reaktor, ki so mu nadeli ime «Argonavt», bo služil za študijske namene znanstvenih organizacij ter za usposabljanje po dvajset jedrskih inženirjev na leto.

Sedaj je že vsakdanja stvar, da pridejo roparji v kako banko, odnesejo, kar dobijo, in se odpeljejo. Pozneje jih dobijo ali pa tudi ne... Te dni so opravili tak posel v neki banki v Turinu. Na sliki je osebje, ki se po ropu živahno meni, tudi karabinjerji so na sliki... le roparjev ni

V Milanu je prišlo do spopada med taksisti in stražarji zaradi kazni, ki bi jo moral plačati neki taksist. Stražarji so več taksistov prijavili sodišču enega (na sliki) pa aretirali

BONSKA VLADA IN STRANKE O SAMEM DOGODKU

Pred obiskom Hruščova v Zahodni Nemčiji

Izredno zanimanje v vsej Zahodni Nemčiji - Stališče povprečnega Nemca - Negativno mnenje uradnega glasila Straussove Krščansko-socialne stranke - Predhodno posvetovanje z zahodnimi silami

Vprašanje obiska sovjetskega premiera Hruščova v Zahodni Nemčiji, ki se o njem zadnji čas mnogo govori, je zbudilo med zahodnimi Nemci, najsi bo da so ti naklonjeni ali nasprotni temu obisku, izredno veliko zanimanje in radovednost. Seveda je to že samo posebi razumljivo, saj gre za prvi obisk poglavarja države, ki je z njo Zahodna Nemčija že ves čas po vojni imela najbolj napete odnose, še posebno zaostrene v obdobju hladne vojne in prežete z obojestranskim nezaupanjem ter sumničenjem. Ni pretirano, če rečemo, da je zadevno sporočilo takoj ustvarilo občutek olajšanja, kot tudi up, da bo morda zdaj vendarle prišlo do izboljšanja vzdušja v medsebojnih odnosih ter koristnega sporazumevanja. Obenem pa to bržkone predstavlja pravcato hladno prho za vse one v Zahodni Nemčiji, ki se še vedno trdovratno zavzemajo za koncepcije hladne vojne in za Hallsteinovo doktrino.

Če bi se med «navadnimi» Nemci organizirala anketa ter postavilo vprašanje, ali odobravajo namen kanclerja Erharda, da povabi sovjetskega predsednika vlade na uradni obisk, obstaja mnenje, da bi večina teh ta namen pozdravila Kar zadeva uradne kroge in vodstva političnih strank, pa bi njihova stališča na kratko mogli izraziti v neslednjem: obisk je potreben in koristen. Kancler Erhard se je na seji vlade, takoj po letnem odmoru, dotaknil tudi pomena predvidenega obiska in poudaril, da bodo ob tej priložnosti proučili «neomejen krog vprašanj». Tako je obenem tudi odgovoril na vprašanje določenega števila skeptikov, ki so ga ti postavljali še preden je obisk bil uradno potrjen, namreč na vprašanje, o čem bi se s SZ sploh moglo koristno razpravljati.

Svobodna demokratska stranka, ki jo vodi podkancler Mende, poudarja v svojem glasilu «Freie Demokratische Korrespondenz», da se nihče, ki želi nekaj storiti za svobodo, ne sme ogibati odkritih razgovorov s prvo osebnostjo SZ. Glasilo «Demokratische Korrespondenz», ki običajno izraža mnenje ministrstva za zunanje zadeve, pa piše, da Bonn pozdravlja pripravljenost predsednika sovjetske vlade, da s kanclerjem Erhardom izmenja svoja stališča o vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. «Ta izmenjava mnenj bo omogočila,» je rečeno v omenjenem glasilu, «da se udeleženci razgovorov dotaknejo vseh odprtih vprašanj, vključno onega, ki je za zahodne Nemce najvažnejše, namreč vprašanja nemške združitve in Berlina.»

Podobna mnenja izražajo v glavnem tudi ostali odgovorni politiki, voditelji strank in strankarskih glasil v Zahodni Nemčiji.

Toda v Zahodni Nemčiji obstaja tudi dokajšnje število takih, ki se ne strinjajo s tem stališčem in se, na tihem ali javno, upirajo pobudi kanclerja Erharda, da bi Hruščova povabil na obisk v Zvezno republiko. To so predvsem oni, ki jim ne diši, da bi se vzdušje mednarodnih odnosov izboljšalo, ki s svojih stališč hladne vojne nasprotujejo stikom med Vzhodom in Zahodom in vse svoje upe polagajo v Goldwaterjevo zmago na skorajšnjih ameriških volitvah. Tako se je pred nekaj dnevi v uradnem glasilu bivšega Adenauerjevega vojnega ministra in sedanjega predsednika CSU (Krščansko-socialne unije) na Bavarskem, Josepha Straussa, pojavil članek, v katerem se napada zvezna vlada, vtem ko je sam obisk predsednika sovjetske vlade označen za «škodljiv». In, dasiravno se je CSU pod pritiskom ostalih strank in javnega mnenja omejila na pisanje v lastnem glasilu, pa v Bonnu nihče ne dvomi, da je pobudnik omenjenega članka bil prav Strauss. Hkrati s tem so bila — kar vsekakor predstavlja pozitivno dejstvo — od uradne strani tudi zanikane, oziroma zavrnjena določena špekulativna namigovanja iz inozemstva, češ da bo Zvezna republika ponudila SZ obsežne dolgoročne kredite in na tak način nekako «odkupila» Nemško demokratično republiko. Bonski vladni krogi so ob tej priložnosti še posebej poudarili, da je SZ že v preteklosti neštetokrat dokazala, kako nesmiselne so vse te špekulacije.

Zahodnonemški uradni krogi, ki se že pripravljajo na obisk sovjetskega premiera, katerega datum pa še ni določen, napovedujejo s tem v zvezi tudi posvetovanje med predsedniki zahodnih vlad, na katerem bi razpravljali o najbolj bistvenih vprašanjih, ki bo Erhard o njih razpravljal s Hruščovom. Med temi je omenjeno nemško vprašanje, ki bi z njim v zvezi, po mnenju Bonna, zahodne vlade celo morale sprejeti kako «novo pobudo» ali pa ga vsaj ponovno «aktualizirati». Ta posvetovanja, je poudarjeno, bodo samo «tehnične narave», se pravi navadna uskladitev mnenj.

Upoštevajoč, da se je v odnosih SZ - Zahodna Nemčija že nakopičilo dokajšnje število zapletenih vprašanj, si nihče v Zahodni Nemčiji ne domišlja, da se bodo ta na skorajšnjem srečanju Erharda in Hruščova že kar sama op sebi enostavno in z lahkoto rešila. Še posebno velja to v zvezi z vprašanjem nemške združitve in Berlina, ki je — nekoč še bolj kot danes — predstavljal v odnosih med Vzhodom in Zahodom stalni kamen spotike. Vendar se, ne glede na to, v Zahodni Nemčiji danes poudarja, da bi medsebojno razčiščenje pogledov o tem vprašanju vsekakor predstavljalo določen prispevek k izboljšanju medsebojnih odnosov. Poleg tega Nemci tudi žele, da bi Hruščova na mestu samem prepričali, kako so oni za to, da se obstoječa vprašanja rešijo na miren način.

Sicer pa se največja upanja goje tudi v zvezi z možnostmi za sklenitev ugodnih gospodarskih aranžmajev. Nemška industrija, ki kaže veliko zanimanje za prodajo svojih izdelkov SZ, je zadnja leta, spričo nekaterih ukrepov bonske vlade in medsebojnega nezaupanja, bila v znatni meri potisnjena s tega ogromnega tržišča. Pomembne možnosti pa se v dobršni meri kažejo tudi na področju kulturnega, znanstvenega in tehničnega sodelovanja, turizma itd. Vse to, kot še nekatera druga vprašanja mednarodnih bilateralnih odnosov, daje obisku premiera Hruščova v Zvezni republiki pečat izrednega pomena.

R. BAJADIĆ

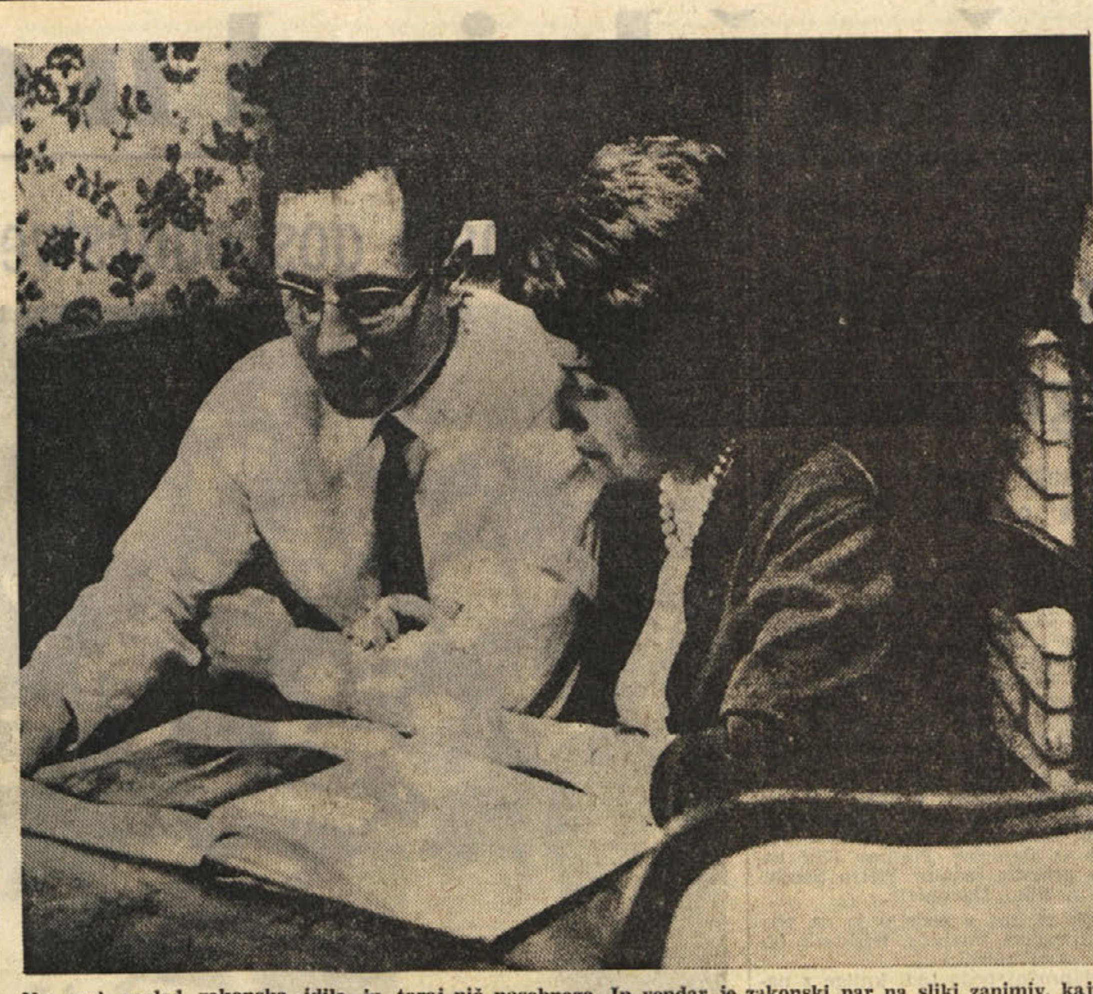

Na prvi pogled zakonska idila in torej nič posebnega. In vendar je zakonski par na sliki zanimiv, kajti Maurice Weitlauff, ki ga vidimo na sliki, je bil še pred nedavnim katoliški duhovnik, sedaj pa je srečen zakonski mož. In to bi ne bilo še vse, kajti ni on prvi poročeni duhovnik. Posebnost je v tem, da mu je poroko dovolila uradna Cerkev.

FANTAZIJA NEKATERIH NIKOLI NE MIRUJE

Stanovanjski stolp za 25 tisoč ljudi

Če bo načrt uresničen, bo okrogli stolp visok 1250 m in bo imel 356 nadstropij - Američani predvidevajo še višje nebotičnike

«Zemlja postaja majhna in zato vedno bolj dragocena» — tako se je izrazil neki znani arhitekt, ki so ga vprašali, čemu se je pri svojih gradnjah opredelil izključno za nebotičnike. Ne gre, seveda, za to, da bi zares primanjkovalo gradbenega prostora naši zemeljski obli. Gradbenega prostora v splošnem je veliko, na pretek. Vendar pa ne povsod. V velikih mestih arhitekte in urbaniste sili v vertikalo med drugim tudi in morda predvsem visoka cena gradbišč. Manhattan na primer, ki je najbolj značilna četrt nebotičnikov v New York in na svetu, ni nastal zato, ker bi se bili urbanisti in arhitekti dogovorili, da bodo tu gradili v glavnem nebotičnike. Manhattan je nastal zato, ker je bil in je danes še bolj tu gradbeni teren zares dragocen, in, seveda, zato, ker so se nekatere velike finančne družbe hotele postaviti s svojimi mogočnimi sedeži.

Toda v tem še ni vse. Sodobna mesta namreč niso kot nekoč. Današnji urbanist ima vse težje naloge, kot jih je imel nekdanji urbanist. Predvsem zahteva sodobno mesto veliko več zelenja, nadalje zahteva sodobni mestni promet veliko več prostora, motorizacija pa terja vedno več parkirnih prostorov, skratka, ob današnji stanovanjski ali upravni zgradbi mora biti določena površina, ki je po navadi večja od osnovne površine palače in ki je namenjena najrazličnejšim drugim namenom, ki pa so vedno povezani s javno ali stanovanjsko palačo, ki je v nekem večjem mestu v načrtu ali v gradnji. Od tod tudi eden izmed elementov, da gradnje silijo v vertikalo.

In vse to nekaterih modernih urbanistov ne zadovolji več. Od tod razne vizije bodočnosti. Od tod razni načrti bodočih mest, ki se zdijo afntazija, ki pa, kot kaže, bodo postale celo realnost. Navedli bomo primer, kot ga je prikazal frankfurtski časopis «Frankfurter Rundschau»:

Vizija bodočnosti nekega berlinskega arhitekta se približuje uresničenju. Gre za gradnjo najvišjega poslopja na svetu, za zgradbo, ki bo visoka 1250 metrov in bo imela 356 nadstropij. Gre za tako imenovani «evrodom», ki bo imel obliko okroglega stolpa in bo požrl fantastično vsoto dveh milijard mark, kolikor bo zgrajen. (Da bo bralcu bolj jasno, bomo povedali, da bi gradbeni stroški tega nemškega stolpa znašli v naši valuti nad 300 milijard lir. op. ur.) Kraj, kjer nameravajo ta stolp graditi, se drži še v tajnosti, vsekakor pa bo kakih 50 km stran od Bonna.

Arhitekt Robert Gabriel je glede tega izjavil: «Nikakor ni nemogoče zgraditi stavbo, ki bi bila visoka več kot 1.000 metrov. V zgradbi, za katero sem izdelal načrte, bo stanovalo okoli 25.000 ljudi v 8.000 stanovanjih. «Evro dom» s svojimi 1250 metri višine pa ni nikak rekord. V Združenih državah že obstajajo načrti za zgradbo od 1500 metrov. Res pa je, da še niso uresničeni» — je zkaljučil Robert Gabriel.

Za to velikansko zgradbo, ki bi jo morali začeti graditi čez tri leta, so potrebne fantastične količine gradbenega materiala. Samo najboljšega jekla bodo potrebovali 500.000 ton. Tristo metrov široki temelji tega «stanovanjskega stroja», bodo morali biti postavljeni 60 metrov globoko pod zemljo. Pod površjem bo 16 nadstropij,

«Ko si boste izbrali stanovanje, ki bo nad 600 metrov nad ulico — pravi arhitekt Robert Gabriel — to se pravi, ko si boste izbrali 180 ali kako še višje nadstropje, si boste samo s tem zagotovili večno sonce, kajti od tod boste oblake vedno gledali od zgoraj.»

Pri tem pa obstaja vendarle resna težava: v novem stanovanjskem stolpu ne bo najemnikov in podnajemnikov, pač pa bodo v njem stanovali izključno lastniki stanovanj. Da bi pa mogel nekdo postati lastnik stanovanja v enem izmed 356 nadstropij tega stanovanjskega stolpa, torej v zgradbi, ki bo polovici privilegirancev, to je tistim, ki bodo stanovali v gornji polovici nebotičnika, omogočila, da bodo vedno imeli sonce, mora že sedaj vplačati gradbenemu podjetju okroglo vsoto 100.000 mark, kar vsekakor ni malo.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Salvatore Marras v Rossoni

Mladi Salvatore Marras, ki razstavlja v Rossonijevi galeriji trinajst olj in dvanajst monotipij, je s Sardinije. Pričel je razstavljati z «Združenjem mladih slikarjev» po severni Italiji s precejšnjim uspehom, kar ga je napotilo, da se je šel izpopolnit v Palermo, kjer je tudi oblikoval keramiko. Zato so se njegove prve razstave vršile na Siciliji, kjer je večkrat odlikoval na važnejših skupnih razstavah, kot na IV. sindikalni razstavi upodabljajočih umetnosti in tudi dobil nekaj nagrad.

Po izkušnjah v raznih slikarskih načinih mu je pričela kritika priznavati osebnejše izražanje v izraznem načinu in zasnovi podob. To opažamo zlasti v Marrasovih monotipijah. V teh ekspresionistično občutenih ustvaritvah vodi spretno igro belih črt, ki utripajo v nepretrganih vijugah pod dežjem isker barvnih izbruhov, ki svetlo žare ali pridušeno umirajo v nežnejši skladnosti barv. Take so, morda najboljše tri monotipije: «Zamorska Venera», «Žalost» in pa «Tihožitje z rdečo vazo», ter po značaju osebe dobro podani obraz svetopisemskega Barabe in oni razočaranega črnolasega dekleta.

Marrasa odlikujejo zavedna barvna drznost in odločno krepke poteze, s katerimi skoro nasilno oblikuje podano predmetnost svojih slik brez lepotnega laskanja. To prihaja do posebne veljave predvsem v oljih. Tako v slikah neobičajnih peči, imenovanih «Stazzoni», v katerih so žgali že stari Grki svoje keramike. Isto najdemo v turobnosti kvišku stremečih dimnikov premogovnika Carbonia in v ruševinah «nuragov», tajinstvenih utrdb prazgodovinskih prebivalcev Sardinije.

Močne koloristične vrednote pa so izražene v nekaterih oljnatih tihožitjih s cvetlicami, katerih cvetni lističi žare v prefinjenih barvnih prelivih. **MILKO BAMBIĆ**

BRITANSKI INŠTITUT, S KATERIM SODELUJEJO UNIVERZE

Sodobni avtomobilski promet postal že tema nove znanosti

Italijanski krvni davek: 20 tisoč mrtvih na leto - Kako vpliva na varnost cesta - Močnejša javna razsvetljava: 30 odst. manj nesreč - Kilometri poskusnih cest

Pred nekaj dnevi se je zaključila svojevrstna akcija italijanskega avtomobilskega kluba (ACI), ki se je začela 1. junija. Akcija je imela namen «fotografsko dokumentirati nediscipliniranost italijanskega človeka za volanom». Kakih 3.000 fotoreporterjev je s fotoaparati in filmskimi kamerami skrivaj sledilo avtomobilistom na cestah in posnelo na film razne prizore «že kriminalne drznosti» in «neodgovorne nediscipliniranosti» italijanskega človeka za volanom. Ljudje, ki so si komaj bežno ogledali a fotografski dokumentarni material, pravijo, da ni nič čudnega, če nosi Italija svetovno prvenstvo v prometnih nesrečah, ki se kažejo v sledečih konkretnih podatkih: 350.000 prometnih incidentov na leto, 10.000 mrtvih v prvih 24 urah po nesreči, iz česar se da sklepati, da je smrtnih žrtev prometnih incidentov dvakrat več, če se upoštevajo tudi tisti, ki se pri prometnih nesrečah huje poškodujejo in jim vsi napori zdravnikov ne pomagajo, le da podležejo pozneje in ne v prvih 24 urah po incidentu. K tem že tako poraznim številkam je treba dodati še 230.000 poškodovanih oseb, med katerimi je lep odstotek tistih, ki bodo za večno pohabljeni.

Tu smo navedli «krvni davek» samo italijanskih cest. Ce k temu dodamo še žrtve, ki jih terjajo ceste drugih držav, vidimo, kako je motorizacija tudi s tega vidika zelo draga. Nič čudnega zato, da se ponekod ukvarjajo s problemom varnosti na cestah s povsem znanstveno temeljitostjo. O tem nam priča primer Velike Britanije. O tem je «The Sunday Express» pred dnevi objavil poročilo, iz katerega povzemamo:

Glavne naloge znanstvenega raziskovanja varnosti na cestah je proučevanje vzrokov in prirode nesreč ter razvoj sredstev za preprečevanje ali vsaj zmanjšanje nesreč. V nekaterih primerih je jasno, da obstaja določeni osnovni vzrok nesreče, v večini primerov pa je cela vrsta stranskih činiteljev, ki v večji ali manjši meri sodelujejo pri nesreči. Potemtakem je več možnosti, da se nesreča prepreči.

Neodgovorno obnašanje vozača v tej analizi ne pride v poštev, ker gre za proučevanje objektivnih in ne več subjektivnih elementov. Oglejmo si te objektivne elemente:

Površina ceste močno vpliva na odbijanje svetlobe žarometov, vožnje. Veliko vpliva npr. tudi na odbijane svetlobe žarometov, kar je zelo važno za nočno vožnjo. Prav tako je bistvenega pomena za varnost na cestah učinek zavor, žarometov in ostali mehanizem vozila. Se posebno važno pa je reagiranje vozača.

S temi problemi se ukvarja britanski laboratorij za znanstveno raziskovanje cest. Pretežni del svoje naloge laboratorij opravlja s pomočjo aktualnih poskusov na vseh mogočih cestah. Ministrstvo za promet ter krajevne oblasti in ustanove, katerih naloga je vzdrževanje cest, trajno sodelujejo z laboratorijem in mu dajajo na razpolago primerne ceste. Vsak dan se vršijo obsežna opazovanja prometnih in varnostnih pogojev pri vsakdanjem normalnem prometu.

Naraščanje brzine vozil, vedno večji avtomobilski park in še posebni problemi novih avtomobilskih cest, terjajo poskušnje in teste, ki zavzemajo vedno širši obseg. Za te poskuse ima laboratorij lastno cesto, ki je napravljena tako, da na njej morejo preizkusiti vse možne površine cest. Imajo nadalje še posebno sekcijo za velike brzine; del ceste je opremljen z napravami, ki morejo snemati vozilo tudi izpod ceste, izpod površine. Cesta je opremljena s celo mrežo orientacijskih kablov in detektorskih naprav za proučevanje mehanizmov in opreme, ki bi mogli pomagati vozaču v najrazličnejših primerih.

Kakor vidimo, imajo strokovnjaki tega inštituta na razpolago vse. In vendar so prišli do sklepa, da je varnost na cesti v skrajni liniji odvisna v pretežni večini od človeka, t. j. od šoferja. Pri tem pa ne jemljejo v poštev le negativnih lastnosti šoferja, njegovo nesposobnost, predrznost itd., pač pa spet objektivno-subjektivne elemente in sicer vse ukrepe tehničnega značaja, da more dobro videti cesto, da so vidni na cesti tudi drugi koristniki ceste, da so cestni znaki pravilno in primerno razvrščeni itd.

Eden od načrtov, ki ga proučuje laboratorij za znanstveno raziskovanje cest, se nanaša npr. na boljši sistem postavljanja cestnih znakov. Drugi načrt predvideva temeljitejše proučevanje psihičnih lastnosti človeka za volanom. Pri slednjem načrtu inštitutu pomagajo medicinski strokovnjaki.

Poseben problem je osvetlitev cest. Na britanskih cestah sta v rabi dve ulični osvetlitvi: Ena ulična osvetlitev, ona močnejša ali grupa A, je namenjena cestam, kjer se ne uporabljajo več žarometi. Druga osvetlitev pa je osvetlitev grupe B. Je šibkejša in morejo zato vozači prižgati žaromete, vendar ne vedno, pač pa le tedaj, ko se pokaže potreba. Laboratorijsko je ugotovljeno, da osvetlitev grupe A, to se pravi močnejša osvetlitev beleži za 30 odstotkov manj prometnih nesreč kot osvetlitev, ki se prišteva v grupo B.

Kaj pa spolzkost cest? Posebno so nevarne vlažne ceste. Britanski laboratorij napravi vsako leto na tisoče poskusov za ugotavljanje spolskost cest in to na asfaltnih, makadamsko blatnih in na tlakovanih cestah. Ugotovili so, da je izrabljen kameniti tlak glede spolskosti zelo nevaren, bolj kot moker asfalt. Prav tako so ugotovili, da mnogo bolje «držijo cesto» na vlažnih cestah, bolj trde in manj elastične avtomobilske gume.

Kar se pa tiče snega in ledu, so napravili veliko poskusov. Med temi je tudi električno gretje zelo nevarnih ovinkov, pa tudi krajših odsekov cest z izrednim prometom. Ta poskus ima namen, najti najprimernejši sistem segrevanja cest za primer poledic in velikega mrazu na morebitnih bodočih pozimi segrevanih cestah, ki so že v načrtu, pa čeprav se danes o njih govori šele kot o cestah bodočnosti.

Britanski laboratorij za varnost na cestah se ukvarja tudi z vprašanjem, kako čimbolje zaščititi vozača in potnika v primeru incidenta. Glede tega so preizkusili celo vrsto varnostnih pasov; ugotovili pa so tudi, v katerih tipih vozil so pri enakih pogojih nesreče, oziroma poškodbe hujše, odnosno blažje.

Na koncu bomo dodali, da s tem laboratorijem ne sodelujejo le javne oblasti, pač pa tudi mnoge znanstvene organizacije in ustanove, med katerimi tudi vseučilišča. Nič čudnega, saj smo v začetku prikazali krvni davek cest. Ta postaja iz leta v leto večji in in terja vso resnost in temeljitost, že pravo znanstveno panogo.

Rekorden obisk ZV

Pričakuje se, da bo letošnji zagrebški velesejem obiskalo rekordno število obiskovalcev, ki bo večji od 1,5 milijona. Tako bo dosežen rekord ne samo po številu razstavljavcev, temveč tudi po obisku. Na sliki vidimo veleposlanika ZDA v Jugoslaviji C. Burkeja Elbricka v ameriškem paviljonu velesejma v razgovoru z ravnateljem paviljona in z načelnikom odseka za tisk pri ameriškem generalnem konzulatu v Zagrebu

Zdravnikovo mnenje

Spolne bolezni spet naraščajo

Naraščanje števila spolnih bolezni na svetu povzroča v vseh državah zaskrbljenost in predstavlja važen zdravstveni problem. Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije iz 105 držav in teritorijev je v 76 državah v porastu sifilis, medtem ko število svežih primerov gonoreje narašča v 52 državah. Stanje je precej resno v nekaterih evropskih državah in grozi, da bo doseglo tisto stanje iz prvih povojnih let.

Pokrajinski urad za Evropo svetovne zdravstvene organizacije je pred nedavnim imel v Stockholmu simpozij o kontroli veneričnih bolezni. Ugotovili so, da število spolnih bolezni povsod v Evropi narašča, prav občutno pa v Angliji, na Švedskem ter v Bolgariji. Računajo, da zabeležijo v evropskih državah letno okrog 40.000 novih primerov sifilisa in do 400.000 gonorej. V resnici so pa te številke mnogo večje, saj vemo, da ostane dobršen del novih infekcij neprijavljen.

Na simpoziju so poudarili, da predstavlja sifilis še vedno obolenje, ki ima hude posledice, če ga ne zdravimo in da število komplikacij pri gonoreji stalno narašča.

Posebno zaskrbljenost povzroča ugotovitev, da so spolne bolezni pri mladini med 15. in 19. letom vedno bolj pogoste. Eden izmed osnovnih vzrokov širjenja spolnih bolezni je zgodnja seksualna zrelost, ki nastopa mnogo prej kot nekoč. Mladina nima dovolj znanja o nevarnostih, ki jim je izpostavljena. Ugotovljeno je, da ima premalo čuta odgovornosti.

Večina žensk le malo ve o spolnih boleznih. Često sploh ne vedo, da so okužene. Zaradi tega se ne zdravijo in so vir nadaljnjim okužbam. Pri zdravniških pregledih se često dogaja, da so ženske začudene, ko smo jim ugotovili kapavico in da so jo prenesle na partnerja.

Eden izmed glavnih činiteljev širjenja spolnih bolezni je prostitucija. Njeni socialno-ekonomski vzroki se več ali manj javljajo v različnih oblikah in odtenkih v vseh evropskih državah.

Na simpoziju so vodili posebno diskusijo o vlogi zdravstvene prosvetljenosti ter o problemih zakonodaje glede na boj proti spolnim boleznim. Omenjali so tudi nezadosten pouk na zdravniških šolah, češ da zanemarja epidemiološke in socialne faktorje ter preveč poudarja kliničen vidik.

Zanimivi so statistični podatki iz raznih držav! Na Švedskem in na Poljskem narašča število mladih ljudi izpod 19. leta, ki so spolno okuženi. Značilno je dejstvo, da velik odstotek ljudi večkrat v življenju oboli za gonorejo in da ni večje razlike med poročenimi in neporočenimi. To kaže na pogostnost izvenzakonskih spolnih odnosov in na socialni pomen tega problema. Prav tako pa tudi na nezadostno profilakso.

Značilno je tudi, kot kažejo različne statistike, da je med spolno bolnimi zelo veliko število brezposelnih in relativno tudi veliko dijakov in študentov. Važno je tudi dejstvo, da večina okuženih pri prvem pregledu sploh ne ve za vir okužbe. Kot vir okužbe je prostitucija navedena v 50 odst. primerov.

Vse to so važna dejstva, ki kažejo na resnost in socialni značaj tega problema.

dr. S. B.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nastopil je ugoden trenutek za rešitev vašega osebnega vprašanja. Najugodnejše vzdušje v družini in nasploh.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Vaš poslovni položaj je v nenehnem razvoju. Sestavite ustrezni načrt, kako boste preživeli svoje praznične dneve.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Imate izreden smisel za pravico, kar vam vsi tudi priznavajo. Širok krog poznanstev vam bo omogočil dosego nekega cilja.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Vsem vašim pobudam je zagotovljen uspeh. Še enkrat premislite, preden zavzamete svoje stališče v pogledu zadeve, ki vam je pri srcu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nastopila bo prehodna kriza, pri čemer se bo vaše navdušenje v znatni meri zmanjšalo. Manjše čustveno razočaranje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) V poslovnih zadevah ne izgubite zaupanja vase. Ne potegujte se samo za gmotne koristi in ponovno boste našli svoj mir.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Vaš smisel za tovariške odnose vam bo zagotovil trajno spoštovanje vseh sodelavcev. Zelo bo cenjena vaša odkritosrčnost.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Primerna poslovna gibčnost vam bo ponovno zagotovila srečo. Skušajte globlje proučiti vse, kar vas zaskrblja.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Da bi utrdili temelje nekaterih svojih pobud, boste morali prej sprejeti nekaj važnih ukrepov. Vrednost neke obljube bo v dobršni meri zgubila svoj pomen.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Če si želite zagotoviti dober uspeh, se ne izgubljajte po nepotrebnem v nadrobnostih. Izvrstna pobuda v prid osebnega blagostanja.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Obstoječi spori zahtevajo od vas največjo mero previdnosti. Da bi ponovno dosegli svoje ravnovesje, odpravite čimprej nekatere dvoumnosti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Rešujte vsa svoja vprašanja metodično in nikomur preveč ne zaupajte. Uspeh v pogledu nekega čustvenega vprašanja vas bo izpolnil s optimizmom.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 19. SEPTEMBRA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Ital. akvarel; 12.15 Zavojevalci gora; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Karakteristični ansambli; 15.00 «Volan»; 15.30 «Kameniti gost», drama; 16.10 Jazz kvartet; 16.45 Mali koncert; 17.20 Vatikanski koncil; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Slovenski skladatelji; 19.00 Folklorna glasba; 19.15 Počitniška srečanja; 19.30 Harmonija zvokov; 20.00 Športna tribuna; 20.45 Slov. oktet; 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Simfonične pesnitve; 22.35 Nežno in tiho; 23.00 Pianist V. Horovitz.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Operetni program; 13.45 Dioklecijanova palača v Splitu; 13.55 Poje Tilde Mauri; 14.10 Prisluhnimo jim.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Ritmi; 14.00 Popevke; 14.30 Kulturni zapiski; 14.40 Kvintet Avsenik; 15.30 Zabavna glasba; 16.15 Pevci; 16.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Album klasikov; 17.00 Izbrali ste; 17.40 Jazz; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Line Renaud; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Otvoritev turinskega salona tehnike; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Večni motivi; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Operetni svet; 15.30 Jutrišnji šport; 15.50 Oddaja za bolnike; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Koncert za mladino; 20.25 R. Queneau: Peter Ibbertson; 21.40 Ital. melodije; 22.00 Poroka stoletja; 22.30 Ples.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Lucia Altieri; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove pesmi; 12.00 Orkestri; 14.00 Pevci; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.50 Plesna glasba; 18.35 Lahka atletika: Italija, Švedska, Norveška; 18.50 Vaši izbranci; 21.00 Festival neapeljske pesmi.

III. program

18.30 Ruska kultura; 18.45 Monteverdijevi madrigali; 19.00 Prejeli smo; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Bachov koncert; 21.20 Pesnica L. Farina Moschini; 21.30 Simf. koncert.

Slovenija

7.15 Glasbena srečanja; 8.05 Solistična glasba; 8.25 Iz koncertov in simfonij; 8.55 Radijska šola; 9.25 Ko bi bil velik...; 9.40 Zabavna glasba; 10.15 Plesni ritmi; 10.35 Pesmi in plesi; 11.00 Turistični napotki; 11.15 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Lahek spored; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Glasbeni mozaik; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Zbor «Ljubljanski zvon»; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Uvodni takti; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.10 Iz Dvořakove «Rusalke»; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Melodije; 20.30 Sobotni večeri; 21.15 Plesni zvoki; 22.10 Oddaja za izseljence; 23.05 Nočni akordi.

Ital. televizija

16.00 Lahka atletika; 18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.20 Dokumentarij Otok tjulenjev; 19.30 Sedem dni v parlamentu; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Festival neapeljske pesmi; v odmoru Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 «Pri belem konjičku», opereta; 22.45 Šport.

Jug. televizija

19.17 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 19.32 Risanke; 20.00 Dnevnik; 20.30 Cikcak; 20.50 Ogledalo državljana Pokornega — ponovitev; 21.50 Dick Powell vam predstavlja — film; 22.40 Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 24,2, najnižja 16,1, ob 19. uri 26; zračni tlak 1015,4 rahlo narašča, veter 15 km severovzhodnik, sunki 33 km, vlage 54 odst., nebo 1 desetino pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21,9.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 19. septembra Vitodrag
Sonce vzide ob 5,47 in zatone ob 18,09. Dolžina dneva 12,22. Luna vzide ob 17,37 in zatone ob 2,47
Jutri, NEDELJA, 20. septembra Brane

NA MINISTRSTVU ZA DRŽAVNI PRORAČUN V RIMU

Pripravljalni sestanki za sestavo deželnega gospodarskega načrta

Uskladitev vsedržavnega z deželnimi gospodarskimi načrti - Sestanki odbornika Cociannija z deželnimi gospodarskimi kategorijami in odbornika Vicaria o šolskih vprašanjih

Na ministrstvu za državni proračun v Rimu so se včeraj sestali predstavniki petih dežel s posebnim gospodarskim načrtovanjem. odnosih med deželnim in vsedržavnim gospodarskim načrtovanjem. Deželo Furlanijo-Julijsko krajino je zastopal deželni odbornik Cocianni, ki ga je spremljal dr. Cian.

Sestanku, ki mu je predsedoval ministrski podtajnik sen. Caron, je prisostvoval tudi minister za proračun Pieraccini, ki je v svojem poročilu, poudaril med drugim, da je treba najti ustrezne oblike sodelovanja in povezave med vsedržavnim gospodarskim načrtom in med gospodarskimi načrti posameznih deželnih uprav. Poleg drugih so se sestanka udeležili tudi prof. Saraceno, podpredsednik vsedržavne komisije za načrtovanje, ter številni funkcionarji urada za pripravo gospodarskega načrta.

Po uvodnem poročilu senatorja Carona in po govoru prof. Saracena, so predstavniki deželnih uprav obrazložili gospodarski položaj v posameznih deželah ter poudarili dosedanje pobude za sestavo deželnega gospodarskega načrta v petih deželah s posebnim statutom. Hkrati so tudi nakazali nekatere smernice, ki jih zahteva posebni krajevni položaj.

Včerajšnjemu informativnemu sestanku bodo sledili še drugi sestanki, na katerih bodo obravnavali tudi tehnični del odnosov med vsedržavnim in deželnim gospodarskim načrtovanjem.

Odbornik Cocianni je v preteklih dneh nadaljeval z informativnimi razgovori s predstavniki združenj in ustanov, ki se zanimajo za deželno gospodarsko načrtovanje.

Na prvih srečanjih pred dvema tednoma se je odbornik Cocianni sestal s predstavniki vseh sindikalnih organizacij v deželi. Nedavno pa se je sestal s predstavniki združenj zemljiških lastnikov in industrijcev, trgovcev, obrtnikov, neposrednih obdelovalcev zemlje ter s predstavniki deželnega Intersinda. Tudi predstavniki omenjenih združenj in ustanov so odborniku zagotovili svoje sodelovanje ter svoj prispevek pri izdelovanju razvojnega gospodarskega načrta. Pobuda odbornika Cociannija je bila za deželno upravo zelo koristna, saj je deželna uprava uspela vzbuditi pozornost najrazličnejših krogov za delovanje deželne uprave.

Tudi na zadnjih sestankih s predstavniki raznih združenj in ustanov je odbornik Cocianni poudaril, da je gospodarsko načrtovanje del demokratične politike, ki bo omogočila, da bodo prispevale k uresničitvi gospodarskega načrta tako krajevne ustanove kot predstavniki vseh socialnih kategorij dežele. Predstavniki združenj in ustanov pa so odborniku in njegovim sodelavcem izrazili svoja stališča ter so mu hkrati tudi nudili koristne podatke o sedanjih vprašanjih deželnega gospodarstva, kot na primer o stanju v javnih uslugah ter gospodarskih infrastrukturah.

Deželni odbornik za šolstvo prof. Vicario je imel v preteklih dneh v Rimu vrsto sestankov na ministrstvu za šolstvo, na katerih so na politično-tehnični ravni proučili vse pobude na področju šolstva v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Prof. Vicario se je sestal z ravnatelji najvažnejših ministrskih oddelkov, s katerimi je obravnaval razna vprašanja na šolskem in vzgojnem področju, ki zanimajo deželo, na osnovi pobud v ostalih deželah s posebnim statutom in na osnovi zakonodajnih pristojnosti, ki jih posebni statut daje deželni upravi, ter o načinu uresničevanja deželnih pobud za splošno vzgojo in še posebno za strokovno vzgojo.

Po teh sestankih je odbornika prof. Vicario sprejel minister za šolstvo Gui, s katerim se je odbornik zadržal v dalšem razgovoru o vseh vprašanjih, ki se tičejo šolstva v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Prof. Vicario je poudaril, da mora na vseh vzgojnih področjih vladati med deželno in državno upravo vzajemno sodelovanje, da se uskladijo razne dejavnosti in da se s tem preprečijo morebitni spori o pristojnosti.

Na prihodnjem sestanku, ki bo baje proti koncu tega meseca, bo odbornik skupno z ministrom Guiem proučil vso dokumentarno gradivo, ki ga bodo sestavili ministrski funkcionarji glede šolskih vprašanj v deželi Furlaniji-Julijski krajini.

JUTRI V KINU «ARCOBALENO»

Komemoracija Togliattija

Danes in jutri festival «Unità» na stadionu «Prvi maj»

V nedeljo 20. t. m. ob 11. uri bo v kinodvorani «Arcobaleno» proslava Palmira Togliattija ob tridesetdnevnici smrti. Proslavo prireja tržaška federacija KPI.

Slavnostni govor bo imel senator Pietro Secchia. V slovenščini bo govorila Jelka Cebec.

V nedeljo 20. t. m. s pričetkom ob 15. uri bo v Ljudskem domu v Križu na prostem praznik komunističnega tiska. Nastopili bodo domači pevski zbor, godba in orkester «Kroma». Pozdrav federacije bosta prinesla prof. Paolo Sema in pokrajinski svetovalec Franc Gombač. Poslovali bodo dobro obloženi kioski.

Danes 19. in jutri 20. t. m. bo na Stadionu 1. maja pri Sv. Ivanu praznik glasila KPI «L'Unità». V soboto zvečer bo ples ob spremljavi dolinskega kvinteta. V nedeljo bosta nastopila godbena skupina iz Idrije in pevski zbor «Lipa» iz Bazovice. Pozdrav KPI bosta prinesla senator Pietro Secchija in Niko Škamperle.

Ob 17. uri v nedeljo je na sporedu velika tombola. Poslovali bodo razni kioski.»

Naprodaj bodo tudi knjige z napredno vsebino.

V primeru slabega vremena bo prireditev v dvorani.

Libanonski gospodarstveniki v Trstu

Libanonski predstavniki med razgovori na sedežu trgovinske zbornice

Včeraj je prispela v Trst libanonska gospodarska delegacija, ki jo vodi generalni ravnatelj ministrstva za gospodarstvo Ishan Beydoun. Obisk v Trstu spada v okvir informativnega potovanja libanonske gospodarske delegacije po Italiji, ki je že imela nekaj sestankov v Rimu in še posebno na velesejmu v Bariju.

Gostje se bodo zadržali v našem mestu dva dni in bodo odpotovali v nedeljo v Milan. Med dvodnevnim obiskom v Trstu se bodo libanonski gospodarstveniki sestali s tržaškimi gospodarskimi predstavniki ter bodo obiskali nekatere tržaška pristaniška industrijska podjetja.

V okviru teh stikov v našem mestu je bil sinoči na trgovinski zbornici sestanek med člani libanonske delegacije in predstavniki tržaškega gospodarstva. Na sestanku so se gostje zanimali predvsem o možnostih tržaške tekstilne industrije ter o proizvodnji gradbenega materiala, ki ga morajo v Libanonu uvažati v velikih količinah. Prav tako so se libanonski gospodarstveniki zanimali za uvoz iz Italije, zlasti preko Trsta, strojev za gradbeno industrijo, orodnih strojev, strojev za industrijo olja, gospodinjskih strojev

Danes ob 10. uri bo na trgovinski zbornici še en sestanek, katerega se bodo udeležili tudi trgovci in industrijci iz Vidma in Gorice. Ob 13. uri bodo člani libanonske gospodarske delegacije gostje trgovinske zbornice na kosilu v Hotelu de la Ville, popoldne pa bodo obiskali tržaško tovarno testenin «Pastificio Triestino», podjetje mesnih izdelkov Masè in kamnolome v Nabrežini.

Ob 20-letnici junaške smrti Rite Rosani

Med preprosto slovesnostjo je včeraj dopoldne v prostorih mestnega «Muzeja preporoda» predsednik A.P.I. Fonda Savio v spremstvu org. tajnika Cione izročil županu dr. Franzilu zlato kolajno za vojaške zasluge s pripadajočim dekretom, ki je bila podeljena Riti Rosani ob 20-letnici njene junaške smrti. Prisotni so bili tudi rabin izraelske skupnosti v Trstu dr. Nissim, tajnik skupnosti odv. Bolaffio, ravnatelj VI. občinskega oddelka dr. Gerin in konservator muzeja dr. Favetta.

Rita Rosani je bila žrtev rasističnega preganjanja, nato pa se je pridružila partizanskim formacijam, ki so delovale na področju Verone. Skupno s svojimi soborci je bila obkoljena in je junaško padla pod nacističnim svincem.

Nekaj priložnostnih besed je spregovoril ob prejemu odlikovanja in dokumentacije tudi župan dr. Franzil, vsem pa se je zahvalil rabin dr. Nissim, medtem ko je odv. Bolaffio prečital zahvalno pismo edine živeče Rosanine sorodnice, ki živi v neki vzhodnoevropski državi.

IZVAJANJE SPLOŠNEGA REGULACIJSKEGA NAČRTA

Zanimive novosti o gradnjah na rezidencialnih področjih

Na teh področjih, ki zajemajo tudi znaten del gornje tržaške okolice, je prepovedana gradnja hlevov, kokošnjakov in reja živali

Nova urbanistična in gradbena pravila za izvajanje splošnega regulacijskega načrta, ki jih je preteklega julija sprejel občinski svet, prinašajo tudi nekatere novosti o gradnjah na rezidencialnih področjih. Tako je v novih pravilih med drugim tudi določeno, da so z rezidencialnih področij izključene vse zgradbe namenjene dejavnostim, ki bi bile v nasprotju z urbanističnim in rezidencialnim značajem področja.

Zato je gradnja hlevov, kokošnjakov ter reja živali dovoljena samo na polkmetijskem področju «F» in na «Kmetijskem področju».

Na področju «D-e» v Sv. Križu, na Proseku, Kontovelu, pri Banih, v Trebčah, Padričah, Gropadi, Bazovici in Lonjerju so dovoljena samo popravila ali pa izboljšave obstoječih hlevov.

Industrijam, ki so sedaj na rezidencialnih področjih, je dovoljena samo ohranitev sedanjih stavb in sedanjega delovanja, dokler bo industrijsko podjetje delovalo. Ni pa dovoljeno nobeno povečanje ali pa preureditev stavbnih objektov.

Gornje pravilo, zlasti tisto, ki se nanaša na gradnjo hlevov, kokošnjakov in podobno v okoliških vaseh na področju «D-e», je za prizadete vaščane zelo važno in bo treba o njem še pisati. Zlasti bo treba pojasniti, kaj občinska uprava misli za «kokošnjak», če pomislimo, da imajo naši ljudje, zlasti tisti, ki imajo hiše z vrtom na področju «D-e», male kokošnjake za domačo uporabo, nekateri tudi za prodajo jajc. Zato se bomo o tem pozanimali na pristojnem mestu in zadevo točno pojasnili, da ne bo kdo zapadel v kršitev pravil regulacijskega načrta.

Člen 26 govori o področjih, za katera bo treba pripraviti še posebne regulacijske načrte, kot na primer: področje Campo Marzio, ki spada v področje «A»; področje med trgom pred glavno bolnišnico in Trgom Santorio, ki prav tako spada v področje «A», in področje v Barkovljah, med Ul. Bovedo in portičem, ki je bilo vključeno v «turistično in zeleno področje». Poleg teh področij sta v tem členu omenjeni tudi področji pri Magdaleni spodnji in na Kolonkovcu, ki sta bili vključeni v načrt za gradnjo ljudskih in ekonomičnih stanovanj na osnovi posebnega zakona. Prvo področje je bilo vključeno v področje «C», za drugo, na Kolonkovcu, kjer naj bi za gradnjo ljudskih in ekonomičnih hiš razlastili in uničili najlepše vrtove v mestni okolici, pa je rečeno:

Področje Kolonkovca (Piani Sant'Anna), ki je vključeno v načrt za gradnjo ljudskih in ekonomičnih stanovanj, ki ga je ministrstvo za javna dela potrdilo 24. aprila letos, bo po izključitvi iz omenjenega gradbenega načrta prešlo v «Kmetijsko področje» z vsemi njegovimi značilnostmi. To pomeni, da se je občinska uprava odločno zavzela, da se ohranijo vrtovi na Kolonkovcu, ki jim je pretila razlastitev. S tem bo ohranjeno eno najlepših kmetijskih področij okrog mesta, kjer je intenzivno obdelana vsaka ped zemlje.

Zasebne dražbe za javna dela

Na skrbništvu za javna dela deželnega vladnega komisariata so bila včeraj oddana na zasebni dražbi naslednja javna dela: asfaltiranje ceste na Colu v repentaborski občini za izklicno ceno 2.280.000 lir, ki je bilo dodeljeno podjetju G. Canarutto iz Trsta; asfaltiranje enega odseka državne ceste štev. 15 (Ul. Flavia) za izklicno ceno 15 milijonov lir, ki je bilo dodeljeno podjetju Brussi iz Trsta; obnovitev opornih zidov ter asfaltiranje ceste v dolinski občini za izklicno ceno 5.000.000 lir, ki je bila dodeljena podjetju G. Canarutto iz Trsta. Vsa ta dela se bodo začela potem, ko jih bodo odobrile višje nadzorne oblasti.

ZDRAVNIŠKI DNEVI IN KONGRES O MAŠČOBAH

Vpliv živčnih bolezni na želodčne in črevesne motnje

Predstavnik FAO o svetovni trgovini z oljem in maščobami in o položaju Italije na tem področju

Drugi dan tržaških zdravniških dni se je začel s poročili prof. Adamija in prof. Fresie iz Milana. Glavno poročilo na včerajšnjem zasedanju pa je imel ravnatelj klinike za živčne in duševne bolezni v Bologni prof. Ambrosetto, ki je govoril predvsem o vplivu živčnih bolezni na želodčne in črevesne bolezni. Včerajšnje zasedanje se je zaključilo s poročilom ravnatelja kirurškega zavoda bolonjske univerze prof. Placitellija, ki je govoril o temi: rezultati kirurške terapije «colitis ulcerosa».

Tudi vsedržavni kongres o proučevanju maščob je včeraj dopoldne in popoldne nadaljeval s svojim delom. Kongres se bo po treh dneh dela zaključil drevi. Kot prvi dan, so se tudi včeraj dela kongresa nadaljevala na dveh ločenih sedežih, in sicer na enem sedežu so razpravljali o tehnološki, na drugem pa o analitični plati.

Med raznimi poročili, ki so bila podana v dopoldanskih urah, je poročilo ravnatelja atenskega državnega kemičnega laboratorija dr. Platona, ki ga je prečital dr. Musurakis, zbudilo veliko zanimanje. Prav tako so zbudila veliko zanimanje poročila poročevalcev zavoda za biološko kemijo milanske univerze. Poleg tega so bila podana še znanstvena poročila dr. Rivettija, prof. splošne zdravniške klinike parmske univerze, ter poročila, ki so jih podali predstavniki sperimentalne postaje industrije olja in maščob iz Milana.

Na drugem sektorju je bilo podano poročilo o uporabi tekočega propana za stiskanje olja, poročilo o statističnih spremembah sestave italijanskih olivnih olj ter še nekaj znanstveno-strokovnih poročil.

Na skupnem sestanku obeh vej kongresa je predstavnik FAO iz Rima dr. Larsen Renold podal pričakovano poročilo o svetovni trgovini z oljem in maščobami, s posebnim poudarkom na položaj Italije na tem trgovskem področju. Ob zaključku popoldanskega zasedanja je predsednik družbe Gaslini govoril o zgodovini in delu te največje italijanske industrije jedilnega olja.

Ponoven poziv oddajalcem sob

Tržaška pokrajinska turistična ustanova ponovno opozarja vse tiste, ki imajo dovoljenje Javne varnosti za oddajanje stanovanj in opremljenih sob in ki so v smislu čl. 1. zakona od 16. jun. 1939 št. 1111 kvalificirani kot «oddajalci sob», da morajo vsako leto v teku septembra prijaviti pokrajinski turistični ustanovi cene za posamezne sobe in stanovanja (kakor tudi za eventualne obroke hrane), ki jih nameravajo uveljaviti v prihodnjem letu.

Spričo dejstva, da je kljub javnim obvestilom in opozorilom po tisku, bil odziv oddajalcev sob na to njihovo dolžnost doslej zelo skromen, pokrajinska turistična ustanova ponovno opozarja vse prizadete na spoštovanje omenjenega zakona in obenem sporoča, da lahko to prijavo prizadeti opravijo pismeno ali pa ustmeno na sedežu ustanove v Ul. San Nicolò 6 vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure, razen v soboto popoldne.

Istočasno pokrajinska turistična ustanova opozarja, da bo proti vsem tistim, ki prijave cen ne bodo predložili do 30. t. m., prisiljena izvajati predvidene ukrepe.

Prihod avstrijskih gospodarstvenikov

Danes zvečer bo prispela v Trst skupina avstrijskih gospodarskih izvedencev z Dunaja, ki se zanimajo za naprave in opremo v tržaškem pristanišču. V skupini bodo trgovski operaterji, predstavniki prevoznih podjetij in strokovnjaki za promet. V našem mestu bodo gostje Trgovinske zbornice, Javnih skladišč in Avtonomne turistične ustanove.

Novo poslopje zavoda INPS v Ul. Udine bo kmalu dograjeno in pripravljeno za vselitev

SESTANEK UPRAVNEGA SVETA

Vsestranska in plodna dejavnost letoviščarske in turistične ustanove

Stališče glede izhodišča za naftovod Avstrija - Bavarska - Prispevki za razne prireditve - Sprejemi in stiki

Včeraj se je sestal upravni svet letoviščarske in turistične ustanove. Predsednik dr. Magris je poročal o deželnem turističnem zborovanju, ki je bilo 31. avgusta v Pordenonu in o posvetovanju deželnih turističnih ustanov glede naftovoda Avstrija-Bavarska, ki je bilo 14. septembra v Gradežu. Glede tega važnega vprašanja je upravni svet potrdil svoje prejšnje stališče z zahtevo naj ima naftovod svoje izhodišče na področju Milj. Prav tako so se sporazumeli o mnenju, ki naj se izreče pristaniškemu poveljstvu v Tržiču po prošnje, ki jo je objavila petrolejska družba, ki je zainteresirana pri napravah, v «listu legalnih objav» goriške pokrajine. Kot znano morajo biti pripombe predložene v roku 15 dni po objavi.

Z zadovoljstvom so pozdravili realizacijo načrta za dekorativno olepšanje in nočno valorizaranje raznih mestnih spomenikov. Osvetljevanje se bo zaključilo v noči 5. novembra in se bo ponovno začelo s 1. majem 1965. Seveda pa se dejavnost letoviščarske in turistične ustanove ne omejuje samo na organizacijo predstav in prireditev na gradu sv. Justa, v rimskem gledališču ali v Miramarskem parku. Ta del aktivnosti je morda najbolj viden in opazen, vendar pa je samo enostranski, medtem ko je konstantna prisotnost ustanove pri velikem številu krajevnih dogajanj skozi vseh dvanajst mesecev v letu pozitivna in učinkovita.

Prav na zadnji seji je upravni svet pristal na vrsto takih učinkovitih prisotnosti ustanove. Tako bo odobren znatni prispevek organizatorjem tržaškega mednarodnega jadralskega tedna, ki bo od 21. do 27. t. m. in katerega se bo udeležilo 360 posadk iz vse zapadne Evrope od Portugalske do Norveške in ki velja kot eno najpomembnejših evropskih jadralskih tekmovanj. Ustanova bo dala svojo pomoč tudi pri «prazniku grozdja» (27. septembra): pri nedeljskem koncertu godbe finančnih straž na trgu Unità; pri spominski razstavi ob 80. letnici ustanovitve tržaškega umetnostnega krožka (6. do 18. oktobra): ob velikem koncertu v gledališču Verdi, ob vsedržavnem zborovanju Istranov. Znatni izredni prispevek je bil odobren tudi za dela na letališčih in za gradnjo prvega dela steze, ploščadi ter cest na letališču v Ronkah.

Tudi gostoljubnost, ki prihaja do izraza v raznih sprejemih, turističnih izletih z vodiči, predstavami «Luči in zvoki» itd. je bila in bo še naprej predmet pozornosti ustanove, ki ima to obliko svoje dejavnosti za najbolj koristno, v okviru turistične propagande. Tako so bili prisrčno sprejeti udeleženci 5. natečaja o prevozih v državah EGS, delegatke mednarodne ženske zveze, oficirji vojnih ladij «Boston» in «Mac Donough», prav sedaj pa so ali se bodo gostje kongresisti «Tržaških zdravniških dnevov», udeleženci seminarja o maščobnih snoveh, «Furlanskega filološkega združenja», vsedržavnega zborovanja zdravnikov ENPAS in uradnikov socialnega skrbstva, katerim bodo podelili spominsko kolajno Trsta v srebru. Pričakuje prav tako prihod oficirjev akademije finančnih straž (26. septembra)

Upravni svet ustanove je dal občinski upravi na razpolago tudi znaten znesek za dograditev olepševalnih del na južni strani Grljanskega pristanišča, kjer bodo razširili zeleno področje cvetlične grede in drugo. Proučili so tudi prošnjo za prispevek enotnemu propagandnemu odboru za izdelavo plastike o Trstu.

Na področju reklame in propagande je bilo podano obširno poročilo o delu v Bayreuthu od 17. do 23. avgusta med Wagnerjanskim festivalom, ki je privabil na tisoče gledalcev iz vsega sveta. Končno so ocenili tudi propagandno akcijo, ki jo turistične ustanove dežele in Veneta izvajajo v Luebecku vzporedno s «Tednom italijanskih proizvodov», ki ga je organiziral inštitut za zunanjo trgovino pri trgovinskem ministrstvu.

Trčenje avta in lambrete

Včeraj zjutraj nekaj pred 8. uro se je razmeroma precej hudo poškodoval 15-letni dijak Giuseppe Carofoglio iz Lonjerske ceste 32. Ko se je mladenič peljal skupaj z nekim prijateljem na lambreti, sta trčila v neki avto ter se prevrnila. Pri padcu se je najhuje pobil Carofoglio, katerega so z rešilnim avtom RK prepeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek zaradi raznih poškodb na levem stopalu ter levem zunanjem gležnju, kjer so možne tudi kostne poškodbe. V bolnišnici se bo moral zdraviti od 8 do 30 dni.

Do nesreče je prišlo na vogalu Ulic C. Battisti in Xidias. Avta, ki je trčil v motociklista, policijske oblasti še niso izsledile.

DVE NESREČI NA DELU

Pri varjenju trupa ladje padel in si zlomil ramo

Na ladji padlo na delavca rešetasto okno in mu poškodovalo tilnik

Včeraj popoldne nekaj po 13. uri se je v ladjedelnici «Giuliano» precej hudo poškodoval 53-letni Italo Benussi iz Ul. Madonnina 35. Delavca so prepeljali v bolnišnico z delodajalčevim avtom. Zdravniki so ugotovili, da si je zlomil desno ramo ter so ga zato sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo 40 dni zdravljenja.

Do nesreče je prišlo ko je Benussi varil pločevine na trupu neke ladje. Stal je na nizkem odru ter je nenadoma padel na tla z višine enega metra. Pri padcu je dobil omenjene poškodbe.

Na delu se je ponesrečil tudi 18-letni elektromehanik Sergio Muscio iz Ul. E. de Amicis 14, ki je zaposlen pri podjetju OCREM. Včeraj zjutraj nekaj pred 10. uro je Muscio opravljal nekatera dela na ladji «Europa», ki je v popravilu v Tržaškem arzenalu in ki jih ima v zakupu omenjeno podjetje.

Z lambreto v tovornik

Hudo smolo je imel včeraj zjutraj nekaj pred 10. uro 31-letni mehanik Bruno Vattovaz iz Ul. Giulia 11, ko je s svojo lambreto TS 29105 hotel prehiteti neki tovornik v Ul. Flavia.

Vattovaz se je s svojim skuterjem peljal v smeri proti Miljam. Pred njim se je peljal tovornik TS 57235, katerega je upravljal Giuseppe Granzotto iz Ul. Moreri 68. Nenadoma je ta hotel zaviti na levo prav v trenutku, ko ga je Vattovaz hotel prehiteti Nenadni manever tovornikovega šoferja je povzročil trčenje skuterja v težko vozilo ter vrgel motorista z motorja. Pri padcu se je Vattovaz pobil po desnem komolcu ter po desni dlani. Na ortopedskem oddelku splošne bolnišnice, kamor so ga prepeljali z nekim zasebnim avtom, se bo moral zdraviti od 8 do 16 dni.

Motorist v žensko na zebrastem prehodu

Silvana Fonda por. Cazzola, stara 42 let z Reške ceste 107-4, je sinoči nekaj pred 19. uro prečkala Koronejsko ulico na vogalu z Ul. Carducci. Prav na zebrastem prehodu za pešce jo je podrl na tla z lambreto TS 30012 16-letni Sergio Smilovich iz Ul. Lorenzetti 28, ki se je hotel zapeljati v Koronejsko ulico.

Na kraj nezgode so prišli karabinjerji oddelka za hitro pomoč, ki so poskrbeli za prevoz ponesrečenke v bolnišnico. Na srečo se je Fondova pri padcu le laže pobila. Na sprejemnem oddelku so ji nudili namreč le prvo pomoč ter bo ozdravela v 10 ali 15 dneh.

Šolske vesti

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši **vpisovanje** za šolsko leto 1964-1965 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto vecchio 9-II, neprekinjeno do 25. septembra.

* * *

Na Državnem trgovskem tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Ul. Caravaggio 4, se vrši vpisovanje za šolsko leto 1964-1965 vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 25. septembra 1964.

* * *

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se s šolskim letom 1964-65 lahko vpišejo v prvi razred zavoda absolventi strokovnih šol vseh vrst, ne da bi morali polagati katerikoli izpit. Zadevni odlok je izšel v uradnem listu št. 189 z dne 3. avgusta 1964.

Dijaki, ki so končali katerokoli nižjo strokovno šolo in ki bi želeli nadaljevati šolanje na Državnem trgovskem tehničnem zavodu, se lahko vpišejo v prvi razred do 25 septembra t. l.

* * *

Ravnateljstvo Državne nižje srednje šole ter Nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu Ul. Caravaggio 4, sporoča:

da se vpisovanje za vse tri razrede nadaljuje do **25. septembra 1964** vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje dokumente:

1. rojstni list od anagrafskega urada
2. potrdilo o precepljenju
3. potrdilo o zdravih očeh
4. zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila daje tajništvo šole.

* * *

Državna srednja šola in nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan Ul. Montorsino 8) obvešča, da se vrši vpisovanje učencev in učenk do vključno dne 25 septembra t.l.

* * *

Didaktično ravnateljstvo v Nabrežini sporoča, da se vrši na vseh šolah ravnateljstva vpisovanje za novo šolsko leto 1964, od 15. do vključno 23. septembra t.l.

Za vpis v prvi razred so potrebne sledeče listine: rojstni list in potrdilo o cepljenju.

Slovenski starši iz središča mesta, vpišite svoje otroke v novi slovenski otroški vrtec v Ul. Donadoni.

Poletne prireditve

V nedeljo koncert godbe finančnih straž

Pokrajinska turistična ustanova ter avtonomna turistična in letoviščarska ustanova v Trstu sporočata, da bo v nedeljo 20. t. m. ob 19. uri na Trgu Unita veliki javni koncert godbe na pihala korpusa finančnih straž, ki je trenutno na turneji po severni Italiji. Godbo sestavlja 87 članov, vodi pa jo dirigent Olivio Di Domenico. Njen program je na zelo visoki umetniški ravni.

V primeru slabega vremena bo koncert v gledališču Verdi.

Razstave

Nocoj ob 18,30 bo umetniška galerija «La bora» v Ul. Malcanton 14, po kratkem poletnem odmoru, ponovno začela svojo dejavnost. Kot prva je na vrsti kolektivna razstava risb in gravur tržaških slikarjev Colettija, Devette, Guaccija, Rosignana, Sormanija in Walcherja.

Kino

Nazionale 16,00 «Si spogli... infermiera» Norman Widsom.
Arcobaleno 16,00 «Le schiave esistono ancora» Technicolor, Prepovedano mladini.
Excelsior 15,30 «Destino in agguato» Glenn Ford, Nancy Kwan.
Fenice 15,30 «100.000 dollari al sole» Jean Paul Belmondo, Lino Ventura.
Grattacielo 16,00 «La vendetta della signora» Ingrid Bergman, Anthony Quinn. Prepovedano mladini.
Alabarda 16,30 «Grido di battaglia» Van Heflin, Rita Moreno. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16,30 «6 donne per l'assassino» Eva Bartok, Cameron Mitchell. Prepovedano mladini.
Aurora 16,30 «La vergine in collegio».
Cristallo 16,00 «Se permettete parliamo di donne» Prepovedano mladini.
Capitol 16,30 «La nave del diavolo» Technicolor, Christopher Lee.
Garibaldi 16,30 «L'uomo di Laramie» Technicolor, James Stewart.
Impero 16,00 «Magia d'estate».
Moderno 16,30 «La furia degli implacabili» Technicolor. — Richard Tood. Zadnji dan.
Astra 16,00 «La pantera rosa».
Vittorio Veneto 15,45 «007, dalla Russia con amore» Sean Connery.
Astoria 17,00 «Capitan Fracassa» — Technicolor.
Abbazia 16,00 «Sissi a Ischia» Technicolor, Romy Schneider.
Ideale 16,00 «Il tulipano nero» Technicolor, Virna Lisi, Alain Delon.

KINO NA PROSTEM

Skedenj 20,00 «Amante di guerra» Steve McQueen, Robert Wagner.
Arena Diana 20,15 «Il gioco dell'amore» Technicolor, Debbie Reynolds, Tony Randall.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo 4. oktobra izlet v Kanalsko dolino, v dolino Zajzere in mimo zavetišča Grego na Poludnik (Jof di Mezzagnot). Avtobus se bo ustavil tudi pri postajališču žičnice na Višarje in na Lovca.

Prosvetno društvo Andrej Čok priredi v nedeljo 20. t.m. enodnevni izlet v Predjamski grad, Rakov Škocjan in k Cerkniškemu jezeru. Vpisovanje pri Draščkovih.

PD «A. Čok» obvešča izletnike v Predjamski grad, da bo odhod jutri (v nedeljo) ob 7. uri zjutraj izpred prosvetnega doma.

Potovanje po Španiji

Od 5. do 20. oktobra letos vabimo na zanimivo potovanje po Španiji. Cena 78.000 lir. Informacije in vpisovanja pri potovalnem uradu «Aurora», Trst, Ul. Cicerone št. 4, tel. 25-243.

V nedeljo 20. septembra organizirajo:
PD «Slavko Škamperle»
PD «Ivan Cankar»
Akademski klub JADRAN
Taborniki Rodu modrega vala
celodnevni izlet v

BENEŠKO SLOVENIJO

(Landarska jama, Trinkov grob v Trčmunu, samostan na Stari gori). Prijave se sprejemajo pri SPZ v Ul. Geppa 9. Vpisnina 1000 lir.

Odhod ob 7. uri s Trga Foro Ulpiano.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes, 19. t. m. ob 20. uri film:

AMANTE DI GUERRA

(Ljubitelj vojne)

Igrajo: STEVE MC QUEEN in ROBERT WAGNER

Razna obvestila

Na sedežu Združenja Italija - ZSSR v Trstu, Ul. S. Nicolò 11-II., tel. 29-403, je v teku vpisovanje v tečaje ruskega jezika.

Kdor se želi vpisati, naj se obrne na sedež Združenja vsak dan od 17,30 do 20. ure.

* * *

MLADINSKA INICIATIVA obvešča vse svoje člane, da bo v ponedeljek, 21. sept. ob 20,30 v Ul. Geppa 9 seja njenega glavnega odbora.

* * *

Tržaški filatelistični klub «L. Košira bo imel v nedeljo 20. t.m. v svojih klubskih prostorih, Ul. del Montecchi 6, redni sestanek od 10. do 12. ure. Člani, ki niso prevzeli znamk na zadnjem sestanku, naj se zglasijo gotovo v nedeljo.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 18. septembra se je v Trstu rodilo 12 otrok, umrlo pa je 5 oseb.

UMRLI SO: 45-letna Irene Tonon por. Bearzatto, 81-letna Maria Petaros vd. Glavina, 67-letni Francesco Fabian, 44-letna Maria Sacco por. Cozzi, 60-letni Argeo Mattiassi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (14. 9. — 20. 9.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored 20. septembra 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2; dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Pizzul-Cignola, Korzo Italia 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (14. 9. — 20. 9.)

Crevato, Ul. Roma 15; INAM Al Cammello, Drevored 20. septembra 4; Alla Maddalena, Ul. dell'Istria 43; dr. Codermatz, Ul. Tor S. Piero 2.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način počastili spomin našega dragega pokojnika

Emilia Ladovanija

Družini LADOVANI - VICIG

UMOR V STAREM MESTU ŠE VEDNO ZAVIT V MEGLO

Celo v Furlanijo vodijo niti preiskave o umoru «Milene» Tonon

Nesrečno žrtev so včeraj pokopali - V četrtek dopoldne je bila Tononova še živa?

Na letečem oddelku kvesture so dnevi podobni nočem. Nikoli se preiskovalni stroj ne ustavi niti za trenutek. Stalno so na preži funkcionarji, ki zasledujejo krivca, ki je sredi preteklega tedna z 11 ubodi umoril 43-letno Irene Tonon por. Bearzotto v njeni zakotni sobici v Ul. Cavazzeni, kjer je sprejemala svoje številne «kliente».

Še sinčči so funkcionarji letečega oddelka zasliševali priče, ki so jih pozvali v upanju, da bi utegnile nakazati rahlo sled za skrivnostnim morilcem.

Predvsem pa je treba dokončno določiti dan smrti nesrečne Tononove. To vprašanje je predstavljalo vseskozi srž celotne policijske preiskave. Spočetka se je namreč zdelo, da je Tononova izdihnila že prejšnji ponedeljek. Poznejše ugotovitve na podlagi izjav verodostojnih prič, so pripeljale do mnenja, da je bila Tononova še živa v sredo zjutraj, vsaj do 12. ure, ko jo je pregledal neki zdravnik. Ta ugotovitev pa ni zadovoljila policijskih funkcionarjev, ki so še nadalje vztrajno zasliševali razne priče. Prav izpovedi dveh prič bi kazale, da je bila ženska živa še celo v četrtek zjutraj. Šele po poldnevu preteklega četrtka nastane v življenju pokojne Tononove praznina. Skoraj gotovo je, da je morilec nastopil v popoldanskih urah tistega dne, ali pa zvečer.

Navadna logika bi navajala preiskovalce k mnenju, da je morilec umoril svojo žrtev v popoldanskih urah, se pravi, ko je bilo še svetlo. To mnenje potrjuje dejstvo, da luči v Ireninem stanovanju niso bile prižgane. Z druge strani pa se lahko domneva, da je morilec po krvavem dejanju ugasnil luči, zaklenil vrata ter nemoteno odšel iz stanovanja.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da je bila Tononova verjetno zabodena v popoldanskih ali večernih urah preteklega četrtka.

Glede istovetnosti morilca pa policijske oblasti tavajo še vedno v popolni megli. Kot smo že dejali, so v zadnjih dneh zasliševali več kot sto prič. Večinoma gre za desetine in desetine znancev in znank žrtev iz starega mesta: prostitutke, več ali manj stalni prijatelji itd. Potem so na vrsti razni mornarji, ki so občasno obiskovali Tononovo. Sinoči so ob določeni uri izginili iz letečega oddelka skoraj vsi odgovorni funkcionarji. Odšli so baje v to ali drugo smer, da bi zaslišali še nekaj oseb, ki so se do sedaj utegnile izogniti podobnim neljubim obiskom. Neki zelo ugleden funkcionar se je baje odpeljal celo v bližnjo Furlanijo, kjer so našli sled za nekaterimi moškimi, ki so zadnje čase prišli v stik s Tononovo. Zaslišali so tudi njenega sina, ki je v zaporu ,vendar brez posebne koristi za potek preiskave.

Spočetka se je zdelo, da bodo Tononovo pokopali na javne stroške. Spričo tega je bilo določeno, da bi se moral vršiti pogrebni obred včeraj zjutraj. V zadnjem trenutku pa je pokojničina snaha izjavila, da bo poskrbela s svojimi sredstvi za skromen pogreb. Spričo tega so nesrečno žrtev pokopali včeraj popoldne.

predmetov, goljufij, nezakonitega prisvajanja tuje lastnine in podobno. Posebej je treba omeniti 4 primere vnovčenja nekritih bančnih čekov.

Poleg tega so policijski organi aretirali na ukaz sodnijskih organov 44 oseb ter so kaznovali z globo 2.097 kršiteljev raznih predpisov cestnega zakona ter 106 drugih predpisov. Policijskim organom se je posrečilo zaseči za 5.709.000 lir ukradenega blaga ali denarja.

Ranjena Jugoslovanka pri trčenju avto-tramvaj

Včeraj ob 15,55 so nudili na sprejemnem oddelku splošne bolnišnice prvo pomoč 23-letni jugoslovanski državljanki Milki Tudorović, ki se je laže poškodovala pri prometni nezgodi v bližini Borznega trga.

Nekoliko prej je Tudorovičeva šla po pločniku v bližini križišča Ul. Cassa di Risparmio in Borznega trga. Prav v tistem trenutku je prišlo do trčenja med avtom znamske Fiat 1100 TS 34910, ki ga je po Ul. Cassa di Risparmio v smeri proti Borznemu trgu upravljal 30-letni Rigo Apollonio iz Drevoreda Elizejskih poljan 25 in tramvajem št. 3, ki je bil namenjen na obrežje. Pri trčenju se je razbila ena izmed šip avtomobila in drobec stekla je ranil Tudorovićevo, ki je bila v bližini.

Žensko so takoj prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč. Stekleni drobci so jo laže poškodovali po desni nogi in po levem komolcu. Ozdravela bo v 8 dneh.

Nezgoda dečka pri igri z žogo

Ob 19.50 so prepeljali na nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice 8-letnega Giancarla Mosco, ki se je poškodoval pri igri.

V bolnišnico ga je spremila njegova mati, ki je povedala, da se je sin včeraj okoli poldne igral na cesti v bližini doma v Naselju sv. Sergeja št. 198. Skupaj s svojimi sovrstniki je brcal žogo ter je iz neznanih razlogov nenadoma padel na tla Morda se je spotaknil ob kak kamen ali pa ob nogo kakega soigralca. Pri padcu je zadel z glavo ob železen količek ter dobil razne poškodbe na glavi. V bolnišnici so mu ugotovili več poškodb na desnem sencu, za levim uhljem ter na levem kolenu. Poleg tega je dobil tudi možganski pretres ter je bruhal. V bolnišnici se bo moral zdraviti od 10 do 12 dni.

Hiša v Samatorci, v kateri je 16-letni Bruno Doljo v sredo zjutraj s sekiro napadel svojo babico Ano Pavlino vd. Doljo

Kriminaliteta v avgustu

Tudi v mesecu avgustu so organi letečega oddelka kvesture in podrejenih rajonskih komisariatov prijavili sodnijskim oblastem številne kršitelje zakona. Kot navadno zadeva največje število prijav najrazličnejše tatvine, ki jih je kar 30. Na drugem mestu so prijave zaradi pijanosti, in sicer 20. Sledi 9 prijav zaradi sramotenja javnih funkcionarjev, 9 prijav zaradi telesnih poškodb ter isto število prekrškov zaradi žalitve. Osem prijav zadeva nenamerne poškodbe. Sledi 7 prijav zaradi prilastitve zaplenjenih predmetov in 7 zaradi telesnih poškodb z obtežilnimi okoliščinami. Na vrsti so potem prijave zaradi upora in groženj javnim funkcionarjem (6 ter prekrški proti družinskim obveznostim.

Sledijo razni prekrški proti organom javne varnosti, zaradi sporazumne ugrabitve mladoletnih deklet, groženj, poškodovanj

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 19. t. m. ob 19.30 uri Cinemascope barvni film:

SAMMY VA AL SUD

(Sammy gre na jug)

Igrajo: EDWARD G. ROBISON, COSTANCE CUMMINGS in FERGUS MC LELLAND

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 19. t. m. ob 19.30 uri technicolor film:

A 007, dalla Russia con amore

(A 007, iz Rusije z ljubeznijo)

Po romanu Jona Fleminga

Igrajo: SEAN CONNERY, PEDRO ARMENDARIZ in LOTTE LENYA

Kino na Opčinah

predvaja danes, 19. t. m. ob 18. uri Technicolor VistaVision film:

I due capitani

(DVA KAPETANA)

Igrajo: CHARLTON HESTON, FRED MAC MURRAY DONNA REED

Goriško-beneški dnevnik

SPORAZUM ZA TEKSTILNE DELAVCE DOSEŽEN

Namesto takojšnjih odpustov 6 mesecev dopolnilne blagajne

To je bilo največ, kar se je za sedaj dalo doseči

Včeraj ob 11.30 je bil na prefekturi že napovedan sestanek predstavnikov vodstva tekstilne tovarne v Podgori in predstavnikov sindikalnih organizacij, da bi skušali doseči sporazum v zvezi z nameravanim odpustom delavcev te tovarne. Poleg prefekta dr. Princivalleja ter predstavnikov ura. da za delo Concionaso so bili na sestanku: ravnatelj tekstilne tovarne cav. Monolo ter uradnik Bagnaro, zastopnik zveze industrijcev Veronese ter sindikalisti: Fulvio Bergomas za CGIL; Marinello za CISL in Lodolo za UIL.

Na sestanku je bil dosežen sporazum v smislu, da bodo poslali 289 uslužbencev tekstilnih tovarn v Podgori in Ronkah ter rajonskega oddelka v Podgori v dopolnilno blagajno za dobo šestih mesecev. Kar se tiče 11 asistentov ni bil dosežen noben sporazum. Dogovorili so se tudi, da podjetje ne sme imeti pri tem nobenih posebnih stroškov kar se tiče praznikov, božične nagrade, počitnic ali proizvodne nagrade.

Po dolgih in napornih posvetovanjih je bil torej dosežen zgoraj navedeni sporazum, po katerem delavk in delavcev ne bodo odpustili, ampak jih bodo za 6 mesecev poslali v dopolnilno blagajno. To je največ, kar se je v sedanjih razmerah dalo doseči, je poudarilo vodstvo CGIL, čeprav tak sporazum pomeni za nekatere uslužbence znatno znižanje njihovih prejemkov in novo zaskrbljenost za delo v prihodnosti. Tekstilni sindikat pri delavski zbornici se zaveda resnosti položaja in poziva vse delavstvo k enotnosti za obrambo delovnih mest in za uveljavitev tistih pravic, ki jih delu jamči ustava.

Predpisi za tropine

Ker smo tik pred trgatvijo, je goriška prefektura, upoštevajoč zadevne predpise in odredbe, izdala naslednji odlok:

Pri trgatvi 1964 je dovoljeno obdržati tropine najkasneje do 15. decembra 1964. Ta rok se podaljšuje za področja, kjer pridelujejo vina Rocioti, Vinsanti in Passiti do najkasneje 10 dni po vinifikaciji ali najkasneje do 31. marca 1965.

Po teh dveh rokih se lahko obdrži tropine pod naslednjimi pogoji:

a) da jih lastnik hrani v žaganjarni in pod nadzorstvom finančnih stražnikov;

b) da jih posuši, močno okisa ali drugače pokvari;

c) da jih pomeša z drugo živinsko krmo ali odpadki ter napravi iz njih gnoj;

d) da jih pomeša z rdečo soljo in sicer najmanj po en kg na 100 kg tropin.

Člen drugi te odredbe določa, da je dovoljeno pripravljanje vinčka samo za žganjekuho ali za ocet. Kdor hoče pripraviti vinček mora to javiti vsaj 5 dni prej preizkuševalni postaji za trte in vino v Conegliano. Prepovedana je izdelava vinčka za domačo porabo in za pitje na splošno.

Kakršno koli vretje ali ponovno vretje mošta, ki ni naravno, (z izjemo vretja v zaprtih posodah in steklenicah) je treba prijaviti v času od 16. decembra 1964 do 31. avgusta 1965 pri že omenjenem zavodu v Coneglianu, vsaj pet dni prej. V prijavi je treba navesti kakšna sladkorna sredstva se nameravа pri tem uporabljati (koncentriran mošt — ne precejen mošt — mošt boljše vrste itd.), količino, ki je na razpolago ter gradacija sladkorja ali alkohola, kadar gre za sladek filtriran mošt ali za mošt vino. Navesti je treba tudi količino vina določenega za ponovno vretje ter količino dodatka, ki se hoče pri tem uporabiti.

ŠOLSKE VESTI

Vpis v otroške vrtce osnovne in srednje šole

Starši naj vpišejo svoje otroke čim prej na najbližjo slovensko šolo

Danes je zadnji dan za vpis otrok v otroške vrtce, občinske v Gorici in ONAIRC v predmestjih in v podeželskih občinah. Vpisovanje v slovenske otroške vrtce zadovoljivo poteka, vendar bi priporočali zlasti za slovenska otroška vrtca v Gorici v Ul. Randaccio in Ul. Croce, naj pohitijo z vpisom tudi tisti starši, ki so že lani imeli v teh vrtcih svoje otroke. Za občinske vrtce v Gorici se bo vpisovanje zaključilo danes ob 12. uri v otroških vrtcih ONAIRC (Pevma, Štandrež, Sovodnje, Rupa in Doberdob) pa popoldne ob 17. uri. Reden pouk v vrtcih ONAIRC se bo pričel že v ponedeljek 21. t. m. v občinskih vrtcih v Gorici pa 1. oktobra. Pri vpisu otrok je treba predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju proti kozam, davici in otroški paralizi. Vse podrobnejše informacije dobijo starši pri vpisu na posameznih otroških vrtcih.

Včeraj se je začelo tudi vpisovanje otrok po slovenskih osnovnih šolah, ki se bo zaključilo v soboto 26. t. m. Staršem priporočamo naj ne čakajo prav zadnje dni in naj takoj vpišejo svoje otroke v najbližji slovenski šoli. V Gorici vpisujejo na osnovni šoli v Ul. Randaccio 10 in v Ul. Croce. Za prvi razred je treba prinesti s seboj potrdilo, ki ga je dostavila občinska uprava staršem na dom.

Nadaljuje se tudi vpisovanje v slovenske srednje šole, ki se bo zaključilo v petek 25. t. m. Zlasti priporočamo staršem, da vpišejo svoje otroke v prvi razred enotne srednje šole, ki je obvezna za vse otroke, ki so končali osnovno šolo. Brez diplome te šole otroci ne bodo imeli dostopa do nobenega dela ali službe. Slovenska srednja šola pa ima to prednost, da njeni absolventi dobro obvladajo slovenščino in italijanščino.

Pogoji za odkup INA-hiš

Uprava ljudskih hiš IACP v Gorici, ki upravlja sedaj tudi INA-hiše (ki se sedaj imenujejo GESCAL) sporoča:

V podrobnejše pojasnilo predpisov za likvidacijo premoženja INA-hiš naj navedemo, da ne odgovarjajo resnici govorice, po katerih naj bi dne 11. novembra letos zapadel rok za odkup stanovanj. Na ta dan bo prevzel upravo teh hiš IACP odnosno druge ustanove, ki so poskrbele za njihovo gradnjo. Pravica za odkup stanovanj od strani tistih, ki v njih bivajo, pa velja še za nadaljnjih pet let in prizadeti lahko napravijo zadevno prošnjo na IACP ali drugo upravo, ki je prevzela take hiše. Vse že najavljene olajšave pri odkupu hiš ostanejo še nadalje v veljavi.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 24,8 stopinje ob 15.50 in najnižjo 23 stopinje ob 23. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 70 odstotkov. V zadnjih 24 urah je padlo 24,6 milimetra dežja.

DEMOKRATIČNA JAVNOST ZAHTEVA

Dvorana UGG naj bo na razpolago tudi za konference o odporništvu

Tako je zahtevala posebna delegacija v avdienci pri prefektu

Zvezni odbor odporništva v Gorici nam je poslal v objavo poročilo, s katerim želi obvestiti javnost o strankarski zagrizenosti večine v upravnem svetu UGG, ki je odbil prošnjo za uporabo dvorane, v kateri naj bi se vršila konferenca in debata o temi «Premirje od 8. septembra in nastanek odporništva v deželi — Goriška bitka z dne 12.-13. septembra 1943».

Glavna govornika na tej konferenci naj bi bila socialistični poslanec Loris Fortuna (ki je bil leta 1944 kot partizan v Gorici obsojen na smrt) in komunistični poslanec Mario Lizzero, nekdaj komisar pri Garibaldincih, ter dva znana zgodovinarja iz Trsta.

Znano je, da so bile med zadnjo volilno kampanjo v dvoranah UGG razne politične in kulturne manifestacije, med drugim tudi mednarodni pevski koncert, pri katerem so nastopili tudi slovenski zbori. Tu je bil tudi «recital» milanskih umetnikov o odporniškem gibanju in druge manifestacije.

Diskriminacija, za katero se je odločila večina v upravnem odboru UGG postavlja še enkrat na dnevni red vprašanje javnega življenja v Gorici; znano je namreč da je UGG lahko izvedla svoj program le s finančno podporo občine, pokrajine, javnih ustanov in s prispevki zasebnikov. Zato Zvezni odbor odporništva zahteva poseg občinske uprave.

Z namenom, da bi nadaljevali s proslavami 20. obletnice odporništva je v petek 18. t.m. posebna delegacija, v kateri so bili Silvino Poletto, poslanec Fortuna in Valentin Duca, bila v avdienci pri goriškem prefektu, kateremu je predočila protidemokratičen položaj, ki je nastal po krivdi določenih krogov, ki so proti normalnemu demokratičnemu razvoju in zagrizeni nasprotniki odporništva ter vseh idealov, ki jih to predstavlja. Delegacija je zaprosila prefekta, naj posreduje, da bi omogočili konferenco zveze v dvorani UGG kljub odporu imenovanih gospodov. Prefekt je obljubil, da bo proučil njihove predloge in želje.

Iz goriške bolnišnice

Na križišču ulic Leoni in Brigata Casale sta včeraj okrog 18. ure trčila dva kolesarja, ki sta prihajala iz nasprotne strani. Pri tem je padel na tla in se poškodoval 64-letni Clemente Bondi iz Slovrenca, ki so ga z avtom Zelenega križa odpeljali v civilno bolnišnico. Tam so mu ugotovili rano na desni roki, na nosu in na desnem kolenu. Nudili so mu prvo pomoč. Okreval bo v 5 dneh.

Nekaj pred 12. uro včeraj je prišel po pomoč v bolnišnico tudi 18-letni Enzo De Martino mehanični vajenec iz Romansa, ki se je ponesrečil že prejšnji večer pri igranju košarke na domačem igrišču. Pri pregledu so mu ugotovili udarec na desni strani reber, ki si jih je tudi nalomil. Pridržali so ga za 10 dni na zdravljenju.

Na delu v trgovini Moncaro na korzu Verdi v Gorici se je včeraj dopoldne ponesrečil tudi 20-letni Ferdinando Del Piero iz Gorice, Ul. Pasubio 11.

Lep pogreb v Štandrežu

Tragična smrt upokojenega zidarja Jožefa Cotiča, ki si je vzel življenje, je globoko pretresla vse vaščane, ki so prišli v velikem številu včeraj popoldne k njegovemu pogrebu. V sprevodu je bilo tudi mnogo vencev, domači pevci pa so pokojniku zapeli v slovo pred hišo, cerkvijo in na pokopališču. Pokopali so ga na pokopališču v Štandrežu.

alpolitičnocmfwyshrdlwypetaoiypp

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odpr. ta v Gorici lekarna «AL CORSO», na Korzu Italia 119, tel. št. 24-43.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Delno znižana kazen šoferju ki je zakrivil smrtno nesrečo

Do nesreče je prišlo v aprilu letos v Bazovici, kjer je izgubil življenje Karlo Guštin

Pred prizivnim sodiščem se je moral zagovarjati 28-letni Aleksander Žagar iz Bazovice 68, ki je bil obtožen, da je 23. aprila lani nenamerno ubil Karla Guština.

Do nesreče, pri kateri je Guštin izgubil življenje, je prišlo omenjenega dne zvečer, ko je bila že tema. Žagar se je tedaj peljal po Bazovici z avtom Opel Olympia Rekord TS 17905. Na nekem ovinku v vasi ga je iz neznanih razlogov zaneslo čisto na levo. Po nesreči se je prav tedaj pripeljal iz nasprotne smeri z motorjem nesrečni Guštin, ki je silovito trčil v prihajajoči avto. Motorista je udarec odbil z motorja na tla, pri čemer je nesrečnik dobil hude poškodbe. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlome na obeh kolkih, na desnem zapestju, poškodbe na nosu in druge podplutbe. V bolnišnici je umrl 2. maja lani.

Pri pregledu so zdravniki ugotovili, da je bil Žagar rahlo vinjen. Zato so ga policijski organi obtožili poleg nenamernega umora tudi treh prekrškov cestnega zakona: 1. upravljanja motornega vozila v vinjenem stanju, 2. prevelike hitrosti v obljudenem središču ter 3. vožnje po levi strani ceste.

Kazenski sodniki so ga lani spoznali za krivega ter ga obsodili na dve leti zapora ter na 6 mesecev pripora in 90.000 lir denarne kazni. Poleg tega so mu vzeli za vedno vozniško dovoljenje.

Žagar se je pritožil proti tej razsodbi, ker je menil, da je kazen prehuda. Sodniki bi mu morali predvsem priznati pravico do splošnih olajševalnih okoliščin ter priznati, da ni nobenega dokaza, da bi vozil svoj avto z več kot 50 km hitrosti.

Na obravnavi pred prizivnimi sodniki je Žagar še enkrat poudaril, da ni bil vinjen, ker je spil le majhno steklenico piva ter dva kozarca vina. Res pa je, da ni pred zavžitvijo pijače jedel. Pripomnil je še, da ga je zmedlo dejstvo, ker je malo pred nesrečo prišlo do prekinitve cestne električne razsvetljave.

Prizivni sodniki so znižali prvotno kazen na 1 leto in 4 mesece zapora, na 4 mesece pripora ter na 27.000 lir denarne kazni. Pri tem nista všteta dva prekrška cestnega zakona (hitrost in vožnja po levi strani ceste), ker je obtoženec poravnal svoje obveznosti.. V ostalem pa so sodniki potrdili prvotno razsodbo.

* * *

Pred prizivnim sodiščem (predsednik Franz, tožilec Santonastaso, zapisnikar Parigi) se je moral zagovarjati tudi 30-letni Patrizio Mogicato iz Ul. Umberto I. — Legnaro (Furlanija), ki je bil obtožen, da je nenamerno ubil neko žensko.

Mogicato se je že zagovarjal pred prvostopnim kazenskim sodiščem v Vidmu 18. decembra lani. Sodniki so ga tedaj spoznali za krivega ter so ga obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 5 mesecev in 20 dni zapora. Poleg tega so mu odvzeli vozniško dovoljenje za 6 mesecev. Sodišče je menilo, da je bil Mogicato kriv nesreče, ker je nepravilno vozil ritenski s svojim vozilom. Vendar pa so pri razsodbi upoštevali splošne olajševalne okoliščine.

Do nesreče, ki je pripeljala Mogicata pred kazensko sodišče, je prišlo okoli poldne 1. aprila lani. Prav tedaj se je Mogicato pripeljal s svojim lahkim tovornikom znamke «leoncino» pred občinski urad v občini Basiliano. Vozilo je parkiral tik pred cerkvijo ter raztovoril nekaj blaga, ki ga je pripeljal svojim klientom. Takoj nato se je vsedel v tovornik in se odpravil proti Villaorbi. Da bi pa zapeljal na cesto, ki pelje proti temu kraju, je moral zavoziti svoj avto ritenski v neko stransko uličico ter se nato odpeljati naravnost naprej. Obtoženec je pozneje trdil, da je pred odhodom šel okoli tovornika, da bi se prepričal, če nihče ne prečka ceste za njim. Nato je sedel za volan, vžgal motor ter pognal vozilo ritenski. Pri tem je še pogledal na zrcalo, toda ni opazil nobene osebe, ki bi prečkala ulico za vozilom. V resnici pa je prav tedaj šla čez cesto 71 letna Erminia Fabbrio por. Zanier, katero je vozilo podrlo na tla ter ji prizadejalo hude poškodbe na glavi, zaradi katerih je kmalu potem umrla.

Prizivni sodniki so sedaj potrdili prvotno razsodbo. Pri tem so upoštevali predpise cestnega zakona, ki med drugim zahtevajo, da v določenih pogojih (posebno ko gre za ritensko vožnjo) nadzoruje vožnjo vozila tudi oseba, ki stoji na cesti ter ima pregled nad celotnim prometom v bližini prizadetega vozila.

Motorist v pešca

Giuseppe Pancrazi, star 56 let od Domja št. 76, težak po poklicu, je sinoči nekaj pred 22. uro šel po pločniku proti svojemu domu. Iz neznanih razlogov se je vanj zaletel od zadaj motorist Boris Corbatto, star 17 let iz Loga pri Dolini, ki je upravljal vespo TS 32443 v smeri proti Dolini. Pri padcu se je Pancrazi pobil po desni glani, po nosu, po levem gležnju in levem kolenu. Ozdravel bo v 20 dneh.

Globe mestnih stražnikov v avgustu v Gorici

V preteklem mesecu avgustu so mestni stražniki naložili 476 glob za razne prekrške, in sicer: za prekrške cestnega pravilnika 453; mestnega pravilnika 11; za prekrške proti poljskim predpisom 7; zaradi psov 2; za prekrške tržnega pravilnika 1 in za prekrške gradbenega pravilnika 2.

V istem obdobju je mestni konjederec polovil 35 psov, ki so se klatili brez gospodarja.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Toča je povzročila občutno škodo na grozdju v okolici Čedada

Na lovu za jazbecem so odkrili veliko podzemeljsko jamo pri vasi Trinko

Pretekli četrtek zvečer po 21. uri je močno neurje zajelo Čedad in vso njegovo okolico ter povzročilo precejšnjo škodo zlasti v dolini Nadiže in Idrijce. Marsikje so morali prekiniti dobavo električnega toka in tudi telefonska zveza je bila prekinjena.

Dežju in treskanju strel se je pridružila še toča, ki je v nekaterih krajih padala v precejšnji množini in so bila zrna debela tudi po več cm. Poleg Čedada in nekaterih drugih furlanskih občin je napravila toča večjo škodo v občinah Tavorjana in PrapotnO. Ta škoda je posebno občutna na grozdju, saj je toča ponekod uničila kar polovico tega pridelka; ko pa bodo škodo lahko natančneje ocenili, bo morda še večja. V Čedadu so se spričo naglega naliva zamašili nekateri odvodni kanali in voda je kar v potokih drla po nekaterih ulicah vse dokler se neurje ni poleglo. Oblasti bodo morale prizadetim kmetom priskočiti na pomoč in to takoj, ne pa z običajnim zavlačevanjem.

Štirje domači lovci Jožef Trinko, Anton Cicigoj, Nisio Praptonič in Cesare Namor so se pred dnevi odpravili na lov na področje občine Dreka. Blizu vasi Trinko so zagledali pred seboj izredno velikega jazbeca in ga začeli zasledovati. Zival pa jim je kmalu izginila izpred oči za neko skalo in se skrila v odprtino, ki je bila za njo. Štirje lovci pa se niso dali kar tako ugnati in odmaknili so skalo, misleč da je za njo le manjša duplina v kateri bodo ujeli jazbeca.

Ko pa so pogledali skozi vhod, so ugotovili, da so na vratih večje jame, ki ima vse znake solidne naravne tvorbe. Pozabili so na jazbeca in se kar brez luči odpravili naprej kakih 15 metrov v notranjščino. Tu pa so se morali ustaviti, ker niso imeli potrebne opreme. Domov so se vrnili brez jazbeca vendar s sklepom, da se bodo kmalu zopet vrnili s potrebno opremo za raziskavo podzemlja ker menijo, da gre za veliko podzemeljsko jamo, v kateri bodo morda odkrili marsikaj zanimivega. Tako jim je torej jazbec pomagal pri odkritju velike jame.

Jutri «kravji bal» v Bohinju

Jutri 20. t. m. bodo imeli v Bohinju tradicionalni «kravji bal», ki ga priredijo, ko se vrne živina, planšarji in majerice s planin v dolino. Na programu so folklorni plesi in petje, nastop veselih planšarjev iz Ljubljane, razne druge zabavne točke ter ves dan pokušnja sira in drugih mlečnih izdelkov.

Tisti Goričani, ki si želijo ogledati to ljudsko slavje, gredo lahko z vlakom do Bohinjske Bistrice, kjer bo s postaje urejena avtobusna služba.

Lambretist povozil kolesarko v Ronkah

Včeraj nekaj po 17. uri se je peljal 27-letni Sergej Pelizon, ki je doma iz Doberdoba, Ul. Roma 31, z lambreto po državni cesti iz Tržiča proti letališču v Ronkah. Iz neke stranske ulice pa se je pripeljala na kolesu in mu nenadoma prečkala cesto Anna Medeossi iz Ronk, Ul. S. Lorenzo 91. Trčenje je bilo neizogibno in lambretist je podrl kolesarko s kolesom vred.

Žena je dobila pri tem precejšnje poškodbe. Z avtom Rdečega križa so jo odpeljali v bolnišnico v Tržiču, kjer so jo pridržali za 30 dni na zdravljenju. Zapisnik o nezgodi je napravila cestna policija iz Tržiča.

POSLANEC FORTUNA PRI PREFEKTU

Pogoj za sodelovanje PSI v vladi je polna zaposlitev delavstva

Zborovanje pred tovarno SAFOG v Gorici

Kot poroča pokrajinska federacija PSI v Gorici, je bil včeraj dopoldne član centralnega odbora PSI poslanec Loris Fortuna skupaj s pokrajinskim tajnikom stranke Semolo v avdienci pri goriškem prefektu. Poslanec je ob tej priliki obrazložil dr. Princivalleju veliko zaskrbljenost PSI zaradi serije odpustov, ki grozi tekstilni industriji na Goriškem in zaradi zapore nekaterih manjših tovarn ter znižanja delovnega časa v državnih podjetjih, kot na primer Safog v Gorici in OET v Tržiču.

Pozneje je imel poslanec Fortuna zborovanje pred Safog v Stražicah, kjer je zbranim delavcem poročal o teh razgovorih. V svojem govoru je obrazložil politiko PSI, ki stavi zaposlitev delavstva in izvajanje polnega delovnega časa na prvo mesto in kot glavni pogoj za sodelovanje v vladi. Če PSI v teh svojih prizadevanjih ne bo uspela, bo na novo proučila svoje stališče.

V tem obdobju, ko sebični kapitalisti hočejo z odpusti naprtiti delavcem posledice sedanjega kočljivega gospodarskega položaja, bi morala biti državna podjetja steber zaposlitve in proizvodnje. V tem smislu je govornik kritiziral početje IRI na Goriškem.

Govornik se je dotaknil tudi poteka kongresa KD in njegovih končnih rezultatov ter nedavnega intervjuja poslanca KPI Longa ter pozval delavce naj pomagajo pri prizadevanju za ustanovitev enotnega gibanja vseh italijanskih delavcev.

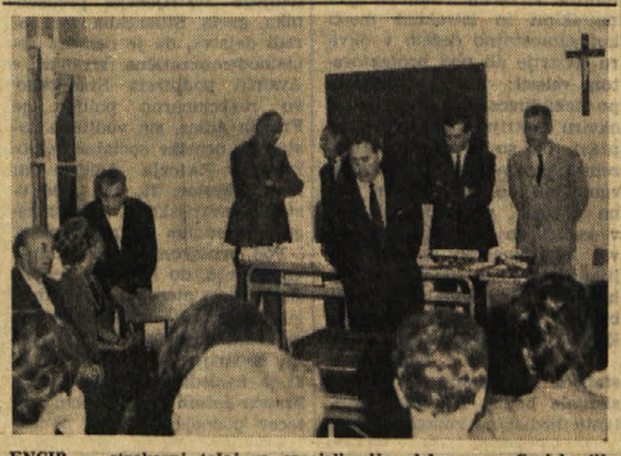

ENCIP — strokovni tečaj za specializacijo delavcev v Gorici. Ob prisotnosti predstavnikov krajevnih ustanov govori ravnatelj tega centra pred nagraditvijo najboljših učencev, med katerimi so tudi Slovenci

Kino

VERDI. 16.30: «I due evasi da Sing Sing», Franco Franchi in Ciccio Ingrassia. Ital. film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 17.30: «La vendetta della signora», Ingrid Bergman, A. Quinn in Paolo Stoppa. Črnobeli cinemascope. Mladini pod 18. letom prepovedan.

VITTORIA. 17, zadnja 21.30: «Gli implacabili», C. Gable in J. Russell. Ameriški cinemascope v barvah.

CENTRALE. 16.30, zadnja ob 21.30: «L'isola dei delfini blu», C. Kaye in Larry Domasin. Ameriški film v barvah.

šport šport šport šport

MEDNARODNA ATLETIKA V RIMU

Italijani proti Švedski in Norveški

Danes začetek, jutri zaključek troboja

NA olimpijskem stadionu v Rimu bo danes in jutri zelo zanimivo atletsko tekmovanje, na katerem bodo nastopile državne reprezentance Norveške, Švedske in seveda Italije. Nsprotniki Italijanov so že najavili skoraj dokončno svoji ekipi. Med Norvežani je seveda največja atrakcija letos dvakratni svetovni rekorder v metu kopja Terje Pedersen. Njegova zadnja fantastična znamka, znaša 91,72 m. Strokovnjaki si seveda ne upajo pričakovati nov napredek, želeli bi pa od mladega Norvežana vsaj met čez 85 metrov. Poleg Pedersena, ki je tudi velik favorit za zmago v Toku, bo metal še Rasmussen, ki z 83,85 m tudi spada med najboljše na svetu. V preostalih metih imajo Norvežani solidno predstavništvo, ki bo verjetno boljše od Italijanov. Kladivo bosta metala na primer Krogh (64,60 m) in bivši svetovni rekorder, veteran Strandli, ki presega še vedno dobre znamke okoli 62 m. V disku je zelo rentabilen Haugen, katerega letošnji najboljši met je 56,37 m, krogla pa bo zastopana od Andersena, kateremu manjka le nekaj centimetrov do 18-metrske meje in od Lorentzena, ki je s 17,55 m neuradni evropski mladinski rekorder. V skokih so Norvežani kot delno tudi Švedi precej slabši od skandinavskih sosedov Fincev. Absolutno dobrega skakalca skoraj nimajo. Še največ pozornosti je vreden mladi Sletten, ki je v višino že skočil 208 cm. Dober je tudi Novik s palico (470 cm), specialisti v daljino in v troskoku pa so povprečni.

V tekih je največja firma dolgoprogaš Fuglem z osebnima rekordoma 13'53"4 na 5000 m in 29'09"4 na 10.000 m. Iz seznama atletov, ki bodo na troboju nastopili je razvidno, da bo atlet tekel samo progo 10 tisoč metrov. Fuglema bo na 5000 m zamenjal Helland, ki ima letos najboljši čas 14'05"6. Zelo znano ime je Hamarsland, ki je bil pred nekaj leti med najboljšimi v Evropi in na svetu z rezultatom pod 3'40" na 1500 m. Povprečna je tudi kvaliteta v sprintu, izjemo pa predstavlja Bunaes, ki ima odlične osebne rekorde 10"4 na 100 m, 20"8 na 200 m in 46"6 na 400 m.

švedska reprezentanca, ki bo skušala troboj odločiti v svojo korist, ima v svojih vrstah precej odličnih atletov. Najbolj znan med njimi je skakalec v višino Pettersson, ki je ze dolga leta med najboljšimi na svetu. Kljub svojim 29. letom je Šved letos dosegel nadvse spoštljivo znamko 217 cm, ki ga uvršča celo med kandidate za kolajno v Tokiu. Soliden je tudi v skoku v višino Nilsson, ki je na višinah 207—208 cm povsem zanesljiv. Za tem skakalcem pride metalec diska Haglund, ki je letos zabeležil dolgo vrsto odličnih rezultatov in večkrat popravil državni rekord. Njegov zadnji uspeh je odlična znamka 59,95 m. Odličen metalec je tudi 19-letni Hedmark, ki je letos kopje sunil 80,38 m daleč. Asplund v metu kladiva je tudi letos dosegel solidne rezultate blizu 65 m in je vsekakor favorit za zmago v Rimu. Med skakalci je vredno omeniti še skakalca s palico Mertanena, ki je pred dobrima dvema mesecema s 4.65 in 4.67 izboljšal državni rekord.

V vrstah tekačev imajo švedi dva zelo dobra atleta. Prvi je zaprekaš Bo Forssander, letos 13"9 na 110 m z zaprekami, drugi pa Stig Lindbäck s časom 3'41"8 na 1500 m. Zaprekaš nastopa po dveh letih odmora zaradi težje poškodbe na nogi in se z vsemi močmi trudi, da bi dohitel napredek drugih najboljših specialistov. Z Italijani bo imel vsekakor edinstveno možnost, da se izkaže. Smolo je imel v zadnjih letih tudi Lindbäck, ki je prav tako dalj časa zaradi bolezni počival. Končno je atlet letos vse prebolel in vrača se v najboljšo formo. švedi vidijo v njem novega Dana Wärna. Med najboljšimi je najbolj perspektiven Althoff. Tekač, ki nastopa še v kategoriji mladincev, je letos dosegel 47"6 na 400 m in 21"4 na 200 m. V primeru, da bo v dobri formi, bo predvsem na 400 m trd oreh za Italijane in Norvežane. Med švedskimi tekači bo tokrat odsoten Larsson, ki je na 5000 m letos dosegel čas pod 13'50".

Atletski troboj bo tako v soboto kot v nedeljo oddajala z začetkom ob 16. uri italijanska televizija.

BRUNO KRIŽMAN

NOGOMET

MILAN, 18. — Jutrišnjo tekmo II. kola A lige Inter—Foggia bo sodil Politano.

JUTRI V NABREŽINI

Mladinci Primorja v tekmi z Roianese

Popoldne prijateljska tekma Primorje-Sovodnje

Za mlade nogometaše proseškega Primorja se bo v nedeljo začelo juniorsko prvenstvo. Prosečani bodo jutri ob 9.30 igrali na nabrežinskem igrišču proti enajstorici Roianese.

Popoldne pa bo na istem igrišču prijateljska tekma med Primorjem, ki bo tudi letos nastopal v prvenstvu II. amaterske kategorije, in enajstorico Sovodenj.

Tako jutri moštva na igriščih

● **INTER**
Sarti; Burgnich, Facchetti; Tagnin, Guarneri, Picchi; Jair, Mazzola, Milani, Suarez, Corso.

FOGGIA
Moschioni; Micelli, Valade; Tagliavini (Bettoni), Rinaldi, Faleo; Favalli, Lazzotti, Nocera, Maioli, Oltramari.

● **MANTOVA**
Zoff; Morganti (Varoni), Scesa; De Paoli, Pini, Tarabbia; Correnti, Johnson, Taccola (Volpi), Mazzero, Tomeazzi.

MILAN
Ghezzi; David, Pelagalli; Benitez, Maldini, Trapattoni; Mora, Lodetti, Ferrario, Amarildo, Fortunato.

● **ATALANTA**
Pizzaballa; Pesenti, Nodari; Bolchi, Gardoni, Colombo; Milan, Landoni, Petroni, Mereghetti, Nova.

ROMA
Matteucci; Tomasin, Ardizzon; Carpanesi, Losi, Schnellinger; Leonardi, Angelillo, Nicole, Tamborini, Francesconi.

● **SAMPDORIA**
Sattolo; Vincenzi, Fontana; Masiero (Delfino), Bernasconi (Masiero), Morini; Frustalupi, Lojacono, Sormani, Da Silva, Barison.

FIORENTINA
Albertosi; Robotti, Marchesi (Castelletti); Guarnacci, Ferrante, Pirovano; Hamrin, Maschio, Orlando, Bertini, Morrone (Brugnera).

● **LAZIO**
Cei; Zanetti, Dott; Governato, Pagni, Gasperi; Renna, Fascetti, Petris, Christensen, Piaceri.

CATANIA
Vavassori; Lampredi, Rambaldelli; Fantazzi, Bicchierai, Magi; Danova, Biagini, Calvanese, Cinesinho, Facchin.

● **BOLOGNA**
Negri; Furlanis, Muccini (Pavinato); Tumburus, Janich, Fogli; Perani, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti.

LR VICENZA
Luison; Zoppelletto, Savoini; De Marchi, Carantini, Stenti; Vastola, Menti, Vinicio, Dell'Angelo, Campana.

● **JUVENTUS**
Anzolin; Gori, Sarti; Castano, Salvadore, Mazzia (Sacco); Stacchini, Sacco (Da Costa), Combin, Sivori, Menichelli.

CAGLIARI
Colombo; Martiradonna, Tiddia, Cera, Spinosi, Longo; Visentin, Nene, Gallardo, Greatti, Riva.

● **MESSINA**
Recchia; Garbuglia, Stucchia; Benati, Ghelfi, Landri; Bagatti, Passoni, Morelli, Gioia, Brambilla.

GENOA
Da Pozzo; Bassi, Colombo; Bagnasco, Baveni, Vanara; Bicicli (Cappellini), Giacomini, Locatelli, Koelbl, Gilardoni.

● **VARESE**
Lonardi; Burelli, Maroso; Ossola, Beltrami, Soldo; Anderson, Szymaniak, Traspedini, Pasquina, Vetrano.

TORINO
Vieri; Poletti, Teneggi; Puia, Rosato, Ferretti; Cella (Simoni), Ferrini, Hitchens, Moschino, Meroni.

Totocalcio

Atalanta-Roma	1 X 2
Bologna-LR Vicenza	1
Inter-Foggia	neveljavna
Juventus-Cagliari	1
Lazio-Catania	1
Mantova-Milan	2 X
Messina-Genoa	X 1
Sampdoria-Fiorentina	1 X 2
Varese-Torino	X 1
Napoli-Monza	1
Padova-Modena	1 X
Reggiana-Spal	2
Triestina-Livorno	1

TOTIP

1. —	prvi	X 2 2
	drugi	2 X 1
2. —	prvi	1
	drugi	1
3. —	prvi	X 2
	drugi	2 X
4. —	prvi	1 2
	drugi	2 1
5. —	prvi	X
	drugi	X
6. —	prvi	X X 2
	drugi	1 2 1

★ *Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu*

★ Iz Berlina prva rezervacija dveh vstopnic

Vedno nove prijave: najavljenih že 285 tekmovalcev

V zadnjem biltenu, ki ga redno izdaja Press komisija SPENT, prireditelji navajajo nove podrobnosti o tej svetovni prireditvi, ki bo aprila prihodnjega leta v Ljubljani. Število sodelujočih držav se je po zadnjih prijavah dvignilo na 31 in sicer:

Država	ekipe M	ekipe Ž	posamezniki M	posamezniki Ž	dvojice M	dvojice Ž	dvojice mix	spremstvo	skupaj
28. Luksemburg	brez podatkov								
29. Japonska	1	1	4	4	2	2	4	3	11
30. Indonezija	1	1	6	4	3	2	3	3	13
31. Peru	1	1	4	2	2	1	2	2-3	8-9

Po posameznih kategorijah je sedaj skupno število preliminarno prijavljenih naslednje

moški posamezno	173
ženske posamezno	112
moške dvojice	84 1/2
ženske dvojice	53 1/2
mešane dvojice	105 1/2
moške ekipe	30
ženske ekipe	27

Skupno je torej prijavljeno 285 igralcev in igralk, razen tega pa še 110 spremljevalcev: skupaj 395.

* * *

Namiznoteniška zveza Anglije je poslala Organizacijskemu komiteju kopijo pisma, ki ga je prejela od angleške radijske in televizijske družbe BBC. Ta družba sporoča, da je interesent za evrovizijski prenos tekmovanj na SPENT in da bo podprla omogočanje takega prenosa.

* * *

Tudi Namiznoteniška zveza Sovjetske zveze je sporočila organizacijskemu komiteju, da je sovjetska televizija zainteresirana za prenos tekmovanja na SPENT v okviru oddaj Intervizije, ki bi prevzemala prenos od Evrovizije.

* * *

Slovensko športno združenje Bor iz Trsta je sporočilo, da bodo v času SPENT organizirali posebne avtobusne izlete iz Trsta in okolice za ogled svetovnega prvenstva.

* * *

Poročali smo že, da bo imela ekipa v času svojega bivanja v Ljubljani spremljevalca oz. spremljevalko, ki bo gostom pomagal, da se znajdejo. Razen tega bodo ti spremljevalci delovali tudi kot tolmači. Pokoj za uvrstitev med te spremljevalce bo znanje vsaj enega izmed treh jezikov: angleščina, franoščina in nemščina. Spremljevalci bodo večinoma študentje in že oktobra bo zanje prirejen poseben tečaj, kjer bodo seznanjeni s podrobnostmi svojega dela.

* * *

Prva neposredna želja po rezervaciji vstopnic in bivanja iz inozemstva je prišla avgusta iz Berlina, od koder je gospod Axel Korsch rezerviral vstopnici in bivanje za dve osebi.

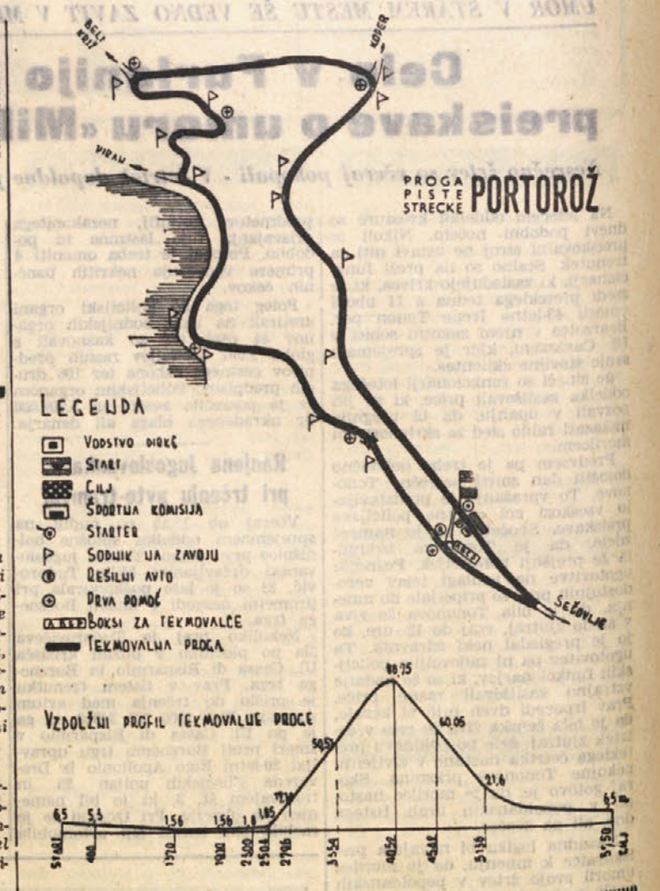

ZA TROBOJ Z JUGOSLAVIJO IN FRANCIJO

Italijanske atletinje odpotovale v Zagreb

Danes odhod J. Uršiča v Tokio - Nov rekord Massenzijeve

TRST, 18. — Kmalu po poldnevu je z vlakom odpotovala v Zagreb italijanska ženska atletska reprezentanca. Italijanke bodo v nedeljo nastopile v troboju z Jugoslavijo in Francijo. Reprezentanca «plavih» se bo vrnila v Trst v nedeljo ponoči. Med drugimi so v Jugoslavijo odpotovale Govoni, Trio, Vettorazzo in Jannacone.

RIM, 18. — Prva skupina Italijanov, ki bo nastopila na olimpiadi, bo že jutri popoldne odpotovala z letalom v Tokio. V skupini 28 oseb so trenerji, maserji, jadralci in kolesarji. Med temi je tudi Goričan Jurij Uršič.

* * *

RIM, 18. — Plavalka Rome Luciana Massenzi je danes izboljšala s časom 1'13"3 italijanski rekord na 100 m hrbtno. Prejšnji rekord je od prejšnjega petka pripadal s časom 1'13"8 isti plavalki.

* * *

ZUERICH, 18. — Predstavnik mednarodne nogometne zveze je izjavil, da Poljska reprezentanca, ki bi morala zamenjati italijansko, ne bo nastopila na tokijski olimpiadi.

NA DIRKAH ZA PETO NAGRADO PRIMORSKE

V vseh kategorijah novi rekordi proge?

Jutri bo v Portorožu peta izvedba mednarodne motociklistične in avtomobilske dirke za Nagrado Primorske. Letošnja prireditev je privabila v to slovito obmorsko mesto Istre izredno število tekmovalcev. V Portorožu bo na startu, seveda razdeljenih v kategorijah, nad 150 tekmovalcev iz 19 držav. To pomeni, da bodo na cilju vihrale zastave Anglije, Avstralije, Avstrije, Belgije, ČSSR, Danske, obeh Nemčij, Irske, Italije, Južne Afrike, Nizozemske, Nove Zelandije, Rodezije, Sovjetske zveze, Španije, Švice, ZDA in seveda Jugoslavije.

Popravljena proga bo letos brez dvoma dovolila večjo hitrost, zaradi česar prireditelji upajo, da bo tokrat padla vrsta rekordov. Če bo vreme ugodno se bo to prav gotovo zgodilo, ker bodo tokrat tekmovali priznani asi, ki bodo imeli na razpolago perfektne stroje. Najbolje bo zastopana japonska Honda, medtem ko bo v kategoriji najšibkejših motorjev nadvse častno zastopana koprska tovarna Tomos, ki bo imela v Janku Štefetu in Petru Seljaku dva, lahko bi rekli, nepremagljiva asa. V kategoriji 125 ccm pa vlada največje zanimanje nasploh za jugoslovanskega prvaka Leona Pintarja, ki z novo Hondo žanje uspeh za uspehom. Njegovo delo pa ne bo lahko, ker bo v tej skupini nastopila cela vrsta priznanih tekmovalcev, ki so se častno uvrstili tudi na nedeljskem tekmovanju v Monzi. Naj omenimo samo Nemca Scheimanna, ki je bil sedmi v Monzi, in Italijana Visenzija, ki je bil osmi. Tudi v drugih kategorijah bo borba zelo ostra. Posebno zanimanje vlada za nastop Gilberta Parlottija in tudi za druge italijanske tekmovalce. Pri tem je treba omeniti dva zelo močna ruska predstavnika, ki bosta tekmovala s popolnoma novim štirivalnim strojem Vostok. Poglavje zase pa bo pomlajena ekipa Češkoslovaške, ki je v Brnu v zelo težki mednarodni konkurenci pobrala najboljša mesta. Soloh se lahko reče, da bodo na letošnji dirki v Portorožu prisotni prvaki Nemčije, Anglije, Irske in drugih držav. Posebno v skupini prikolic se bosta za prvo mesto potegovala dva zelo znana tekmovalca. Gre za štirikratnega svetovnega prvaka Maxa Deubela in njegovega najbujšega tekmeca Švicarja Camathiasa.

Celotna proga bo ozvočena, tako da bodo gledalci lahko stalno sledili poteku dirke. Naj omenimo, da se bodo špikerji oglašali v štirih jezikih, in sicer v slovenščini, italijanščini, nemščini in angleščini. Na cilju pa je kronometrsko službo prevzela priznana tvrdka Longines.

Opozoriti moramo gledalce, da bodo prireditelji progo zaprli ob 6 zjutraj. Prevoz po njej bo dovoljen samo ljudem, ki stanujejo v bližini, od 9.30 dalje pa bo popolnoma zaprta za ves promet. Tekmovanje se bo začelo ob 10 in se bo odvijalo v presledku 1 ure, ki je predvidena za nastop vsake kategorije, vse do 18.

SINOČI V RIMU

Ponovna zmaga N. Benvenutija

RIM, 18 — Na sinočnjem boksarskem mitingu je Tržačan Nino Benvenuti premagal po točkah v 10 rundah Američana Moyerja. V težki kategoriji je zmaga pripadla že v prvi rundi De Piccoliju (Mestre), ker je sodnik njegovega ameriškega tekmeca nasprotnika Jacksona diskvalificiral.

KOŠARKA

DUNAJ, 18. — ČSSR je v prijateljski košarkarski tekmi premagala Avstrijo 102:70, Avstrijke pa so odpravile turške košarkarice 74:31.

JUTRI NA STARTU V PORTOROŽU

Od Štefeta in Pintarja do svet. prvaka Deubela

Razred 50 ccm
69. Eser Peter (Nem.) Honda
70. Thurow G. (Nem.) Kreidler
71. Daquir Yvon (Belg.) Tomos D5
73. Nielson Jörgan (Danska) Honda
74. Štefe Janko (Jug.) Tomos D7
75. Seljak Peter (Jug.) Tomos D5
76. Kolnik Mitja (Jug.) Tomos D5
77. Bolko Stane (Jug.) Tomos D5
78. Živkov Ljubomir (J.) Tomos D5
79. Paradiso Aurelijo (J.) Tomos D5
80. Pavlič Ivan (Jug.) Tomos D5
81. Stanič Rudolf (Jug.) Tomos D5
82. Šnjarič Mika (Jug.) Tomos D7
83. Marsanič Paolo (J.) Tomos D5
84. Gregorović Karlo (J.) Tomos D5
85. Maruša Boris (Jug.) Tomos D5
86. Zlodej Aleksa (Jug.) Tomos D5
87. Kalaček Željko (J.) Tomos D5

Razred 125 ccm
1. Magnus Mansfred (Av.) Honda
2. Michaeler E. (Av.) Bultaco TSS
3. Brandstätter E. Av.) Bult. TSS
4. Prechlt Kurt (Av.) Mondial
5. Bley Erich (Av.) Rotax
6. Schier Gunther (Av.) Rotax
7. Kriwanek Heinz (Av.) Rotax
8. Thomas Richard (Nem.) Honda
9. Schemann W. (Nem.) Honda
10. Eser Peter (Nem.) Honda
11. Wünsche Erich (Nem.) Ducati
12. Xaver Heiss (Nem.) Rimi spec.
14. Gibson P. (Angl.) Bultaco TSS
15. Allen Lesie (Angl.) Bultaco TSS
16. Leslie Mc. Kay J. (Angl.) Bul. TSS
17. Rodney G.T. (Angl.) MV-Agusta
18. Barnes T. (Angl.) MV-Agusta
19. Coulter R. (Irska) Bultaco TSS
20. Boček František (ČSSR) Č.Z.
21. Parus Vaclav (ČSSR) Č.Z.
22. Elmpt Peter (Sv.) Bultaco TSS
23. Robinson R. (ZDA) Bultaco TSS
24. Richman A. (ZDA) Bultaco TSS
25. Marsovski G. (Švica) Bul. TSS
26. Donald G. (ZDA) Bultaco TSS
27. Visenzi G. (It.) Hodna-Benly
28. Capocci Alberto (It.) Honda
29. Edi Leutz (Av.) Honda
30. Leon Pintar (Jug.) Honda

Razred 250 ccm
89. Gunter Ber (Nem.) Honda
90. Eser Peter (Nem.) Honda
91. Lohman S. (Nem.) Adler-RS
92. Hhurow G. (Nem.) Adler-RS
93. Kern Willy (Nem.) NSU
94. Föhr Hans (Nem.) Adler-RS
95. Walter S. (Švica) Maltry Tvin
96. Guldan Walter (Av.) NSU S.N.
97. Michaeler E. (Av.) Bultaco
98. Richter Ladislav (Av.) Ramo
99. Pariotti G. (It.) MotoMorini GP
100. Ganova A. (It.) Aermacchi GP
101. Gipson Peter (Angl.) Ducati
102. Trevor B. (Angl.) Moto Guzzi
103. Allen Leslie (Angl.) Bultaco
104. Leslie McK.J.(Angl.) Aermacchi
105. Bohaček F. (ČSSR) Č.Z.
106. Helikar F. (ČSSR) Jawa
107. Parus Vaclav (ČSSR) Jawa
108. Thomas G. (Avstr.) Aermacchi
109. Coulter Bob (Irska) Bultaco
110. Robinson R. (ZDA) M. Parilla
111. Graham D. (Angl.) Bultaco
112. Campanelli (It.) Motobi Racas
113. Froschl F. (Av.) Aermacchi
114. Jensen G. (Dan.) Honda CB 72
115. Lister C. (Rhodezija) Benelli
116. Visenzi Giuseppe (It.) Benelli
117. Janson Edmund (Nem.) NSU

Razred 350 ccm
32. Somers John (Angl.) Norton
33. Cottle Vernon (Angl.) AJS-7R
34. Kern Willy (Nem.) Norton
35. Foerh Hans (Nem.) AJS-7R
36. Rosenbusch H. (Nem.) Norton
37. Campanelli (It.) Motobi-Racus
38. Guldan Walter (Av.) Ncrton
39. Richter Ladislavs (Av.) Norton
40. Helikar František (ČSSR) Jawa
41. Cada Miroslav (ČSSR) Jawa
42. Burne Jan (J. Afr.) AJS-7R
43. Hawthorne M. (Angl.) Norton
44. Marsovszky G. (Švica) Norton
45. Fladl Alfred (Av.) AJS-7R
46. Tischler Walter (Av.) AJS-7R
47. Bebauer Adolf (Av.) Apfelbeck
48. Smolik Peter (Av.) Norton
49. Woodman A. (ZDA) AJS-7R
50. Stevens Fred (Angl.) AJS-7R
51. Janson Edmund (Nem.) Norton
52. Sevastianov N. (SZ) Vostok
53. Kiisa Endel (SZ) Vostok

Razred 500 ccm
120. Somers John (Angl.) Norton
121. Robinson R A (Angl.) Norton
122. Cottle Vernon (Angl.) Norton
123. Graham D. (Angl.) Matschless
124. Richter Ladislav (Av.) Norton
125. Schuster Max (Av.) BSA
126. Schieman W. (Nem.) Norton
127. Thomas G. (Avstr.) Matschless
128. Burne Jan (J. Afr.) Norton
129. Loro Vasco (It.) Norton
130. Howthorne M. (Angl.) Norton
131. Hoffer Alois (Av.) Matschless
132. Fladl Alfred (Av.) Norton
133. Marsovszky G. (Sv.) Matschless
134. Gebauer Adolf (Av.) Apfelbeck
135. Smolik Peter (Av.) Matschless
136. Tischler W. (Av.) Matschless
137. Dardanello G. (It.) Norton
138. Lyster Colin (Rodezija) Norton
139. Stevens F. (Angl.) Matschless

Razred — prikolice
53. Butscher A. (Nem.) BMW-R.S.
54. Vohlfart H. (Nem.) BMW-R.S.
55. Shmitz Tony (Nem.) BMW-R.S.
56. Camathias F. (Šv.) BMW-spec.
57. Applet Günther Nem.) Norton
58. Šnajder Boško (Jug.) BMW-R.S.
59. Peyne Geoff (Angl.) Norton
60. Rozes Georges (Belg.) Norton
61. Lechner Ervin (Av.) LSP
62. Auerbacher G.(Nem.) BMW-R.S.
63. Kölle Otto (Nem.) BMW-R.S.
64. Lutringshauser H.(N.) BMW-R.S.
65. Deubel Max (Nem.) BMW-R.S.

Razred — avtomobili
140. Vromen Willy (Niz.) DKW
141. Untersteggaber K. (Av.) Lotus
142. Lehmann W. (DDR) Wartburg
143. Melkus H. (DDR) Wartburg
144. Fideisen P. (DDR) Wartburg
145. Byckovski M. (DDR) Wartburg
146. Giorgio Paoli (It.) Ford
147. Bernusset (Belg.) BMC-Cooper
148. Bunk S. (DDR) Wartburg
149. Deetens Paul (Belg.) Cooper
150. Jaman (Belg.) Cooper
151. Peltzer (Belg. Cooper

IVAN REGENT

O socialističnem in komunističnem gibanju v Julijski krajini in Istri

3.

Še preden je Italija napovedala vojno Avstro-ogrski v maju 1915, posebej še po vstopu Italije v vojno na strani Antante, so voditelji vseh političnih strank na Primorskem in v Trstu začeli razmišljati o vprašanju, kaj bo s Trstom in kaj s Primorsko in Istro sploh po končani vojni. Mnenja so bila različna. Mnogi člani JSDS, med njimi dr. Ferfolja, ing. Guštinčič, dr. Šarli in drugi so se veselili, da je Italija stopila v vojno na strani Antante. Niso doumeli, kakšne morejo biti posledice. Vsi pa so bili prepričani, da bo konec vojne tako ali drugače spremenil status Primorske, Trsta, Istre in Dalmacije. Bili so med Slovenci in med Italijani taki, ki so piedirali za Trst z okolico in morda z vsemi obalnimi primorskimi in istrskimi mesti kot samostojno deželo v okviru Avstrije ali pod protektoratom velesil; drugi so stremeli po neki jugoslovanski državi v okviru avstrijske monarhije, se pravi, da so predlagali trializem 1); nazadnje taki, ki so si zamišljali, ne da bi o tem javno govorili, neko Jugoslavijo, v kateri naj bi bili združeni vsi jugoslovanski narodi. Italijanski iredentisti pa so zahtevali, naj postane Trst z dobršnim delom zaledja z Goriško in Istro del Italije.

Vse te ideje, z današnjega stališča analizirane, so se naslanjale bodisi na zmago Antante bodisi na zmago Avstro-Ogrske bodisi na kak kompromis med vojujočimi se državami. Nihče, ali skoraj nihče, ne v vrstah Jugoslovanske ne v vrstah Italijanske socialistične stranke v Avstriji ni mislil na možnost rešitve narodnega vprašanja na Primorskem, v Istri in v Avstriji sploh z neposredno intervencijo ljudstva pod vodstvom proletariata in njegovih socialističnih strank.

Zaradi absolutizma in zaradi policijske, žandarske politike tedanjega avstrijskega predsednika grofa Stuergkha ter zaradi dejstva, da je nemška socialnodemokratična stranka v Avstriji podpirala Stuergkhovo reakcionarno politiko, je Fridrih Adler, sin voditelja avstrijske nemške socialne demokracije Viktorja Adlerja in njen sekretar, 21. okt. 1916 ustrelil avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

Pod pritiskom demokratičnega gibanja, do katerega je prišlo po tem atentatu in po drugih dogodkih, o katerih bomo tudi spregovorili, je tedanji avstrijski cesar Karl I., ki je nasledil umrlega cesarja Franca Jožefa I., bil sedem mesecev pozneje prisiljen sklicati avstrijski parlament, na katerem so 30. maja 1917 jugoslovanski poslanci nastopili s slovito «Majsko ali Majniško deklaracijo», ki ni bila niti revolucionarna niti posebno radikalna, kajti hotela je le združiti avstro-ogrske Jugoslovane in prebivalstvo Bosne in Hercegovine v posebno državo v okviru avstro-ogrske monarhije, katero je hotela ohraniti.

Seveda, Majniška deklaracija ni bila samovoljno dejanje pogumnih rodoljubov. Bila je le posledica sprememb na vojaškem in političnem poprišču in posledica važnih dogodkov tistih dni.

Vojna se je brez zmagovalca vlekla že tretje leto. V vseh vojujočih se državah so začeli delavci protestirati in celo demonstrirati zaradi pomanjkanja, proti vojni in za mir. Nemčija in Avstro-Ogrska, ki sta bili računali na kratkotrajno «bliskovito» vojno, v tretjem letu vojne, nista bili še premagali sovražnika; začeli sta že dvomiti v zmago, pa tudi začeli iskati posredovalca za «časten mir». «Častnega miru» nista dosegli, pač pa se je vojna še razširila. V aprilu 1917 so Združene države Amerike napovedale vojno Nemčiji. V marcu 1917 je v Rusiji izbruhnila in v nekaj dneh zmagala buržoazna-demokratična februarska 2) revolucija. 17. aprila je car abdiciral in 21. aprila 1917 so CK Ruske socialno-demokratične stranke (boljševiki), njen Petrograjski odbor in njeno glasilo «Pravda» v posebnem manifestu pozvali vojake vseh vojujočih se dežel naj skupaj z delavci storijo vse kar je mogoče, da bi se čimprej končala imperialistična vojna na podlagi resničnega demokratičnega miru, ki naj osvobodi vsa ljudstva in vse narode na svetu. Konec manifesta, v katerem stranka boljševikov na kratko razlaga grabežljive cilje in strahote vojne, se glasi:

«Bratje vojaki! Napravimo vse, kar je odvisno od nas, da bi kmalu prišli do svojega cilja. Ne bojimo se žrtev — žrtve v korist delavske revolucije bo stotine in milijone ljudi rešil smrti, trpljenja in miru. Mir kočam, boj palačam! Mir delavcem vseh dežel! Naj živi bratstvo in edinstvo revolucionarnih delavcev vseh dežel! Naj živi socializem!»

To so bile velike vojaške in politične spremembe, veliki dogodki, ki so močno spremenili položaj na bojiščih in v zaledju. Mimo teh dogodkov niso mogli ne vojaški generalni štabi ne vlade vojujočih se dežel. Po tridesetih mesecih klanja med narodi, ki se je z vstopom Združenih držav Amerike v vojno še razširilo in zagotovilo zmago Antante, po tridesetih mesecih vojaške cenzure in sramotnega kraha II. Internacionale, so začeli narodi stresati z ramen svoje monarhe in začel se je krepko, organizirano oglašati proletariat. To pot najbolj izkoriščen proletariat pod vodstvom stranke boljševikov, ki je ostala zvesta proletarskemu, socialističnemu internacionalizmu, bila organizajscko najbolj pripravljena in marksistično najbolj podkovana.

Učinek teh velikih dogodkov v svetovnem merilu je bil ogromen. Srbska vlada se je začela bati, da zaradi padca carizma v Rusiji ne bi prevladala tudi med avstro-ogrskimi Jugoslovani republikanska samostojna usmerjenost, zavoljo česar je pripravljala pogajanja z Jugoslovanskim odborom v tujini, s katerim prej ni hotela imeti stikov. Slovenski in hrvatski klerikalni, liberalni in narodnjakarski oportunistični politiki pa so izgledе iz strahu pred delovnim ljudstvom, ki je vladal v vseh vodilnih krogih avstro-ogrske monarhije, prečitali v avstrijskem parlamentu omenjeno Majniško deklaracijo. Le ta je bila pesek v oči avstrijskemu jugoslovanskemu ljudstvu, ker je objektivno bila promonarhistična in proavstrijska, a prav tako tudi proti stremljenju srbske vlade, ki je hotela združiti vse Jugoslovane pod krono Karadjordjevićev. Ker je bila stara Avstrija ena izmed najbolj katoliških držav in ker je bil Vatikan tesno povezan s habsburško monarhijo, je tudi vprašanje, koliko sta Vatikan in avstrijska krona sodelovala pri pripravah za Majniško deklaracijo.

* * *

Kako močno je februarska revolucija učinkovala na razpoloženje ljudstva, predvsem na razpoloženje delovnega ljudstva, na vojake in celo na patriotične socialiste, nam pove dejstvo, da po februarski revoluciji so razna društva začela prirejati javna predavanja, da so se zahteve po miru pomnožile, da so že Prvi maj 1917, a zlasti 1918, smeli praznovati celo vojaki v kasarnah in da so socialisti že začeli priprave za Stockholmsko konferenco, ki pa je ni bilo. Le delavstvo na Kranjskem ter italijansko in slovensko delavstvo na Primorskem, v Trstu in Istri je še molčalo. Se ni ganilo. Le v Ljubljani je 1917. praznovalo svoj Prvi majnik.

1) Dualizem — Avstro-Ogrska. To sta bili dve državi, vsaka s svojo vlado in svojim parlamentom. Skupno so imeli le vladarja ter vojno, zunanje in finančno ministrstvo ter armado. Z Jugoslavijo v okviru Avstro-Ogrske bi dobili tretjo državo, zato trializem, ki ni bil povsem nova ideja. Proti trializmu je govoril Etbin Kristan že na Tivolski konferenci 1909.

2) Imenuje se februarska, ker je izbruhnila zadnje dni februarja po tedanjem ruskem (pravoslavnem) koledarju. Po našem koledarju pa v marcu 1917. V zgodovini bo ostala kot februarska revolucija.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst